

Силитѣ въ живата природа

СЪДЪРЖАНИЕ :

1. Влиянието на слънчевата енергия.	5. Прѣдъ новата епоха.
2. Сегашното положение на човѣчеството.	6. Умътъ, сърцето и волята.
3. Сравнителниятъ биологически процесъ.	7. По-вече свѣтлина.
4. Старото и новото човѣчество.	8. Разумнитѣ сили въ живата природа.
	9. Къмъ великата цѣль

(Отпечатъкъ отъ списание „Всемирна Лѣтопись“, год. I, II и III).

София, 1924.

Печатница „ГУТЕНБЕРГЪ“ — Казанлъкъ.

Влиянието на слънчевата енергия.

Слънцето съставлява единъ резервоаръ отъ жива енергия за цѣлата слънчева система. По отношение на земята, енергията на слънцето е положителна. Тя се развива въ положително и отрицателно електричество, и въ положителенъ и отрицателенъ магнетизъмъ. А по отношение енергията на земята къмъ слънцето, тя е отрицателна. Следователно, отъ съприкосновението на тия двѣ енергии се произвежда живота на земята. Този посрѣдникъ, който съединява и трансформира тия двѣ енергии, е нареченъ отъ ученитѣ етеръ. Той прониква пространството и цѣлата земя. Окултиститѣ го наричатъ животворна плазма, а мистицитѣ го наричатъ духъ. И въ книгата Битието (гл. 1, ст. 1 — 2) се казва: „въ начало създаде Богъ небето и земята. А земята бѣше неустроена и пуста; и тъмнина бѣ върху бездната; и Духъ Божи се носѣше върху водата“.

Слънчевата енергия прѣзъ четиритѣ годишни врѣмена оказва 4 вида влияния. Пролѣтътъ и лѣтото прѣдставляватъ приливъ на слънчевата енергия къмъ земята, а есентътъ и зимата — отливъ. Този процесъ се повтаря и прѣзъ деня — слънчевата енергия варира всѣки денъ въ четири периода: отъ 12 часа срѣднощъ до 12 часа на пладне има приливъ на слънчевата енергия, а отъ 12 часа на пладне до 12

часа срѣднощъ има отливъ. Приливътъ, който започва отъ 12 часа на полунощъ, дохожда до най-високата си точка при изгрѣва на слънцето. Тоя приливъ е най-силенъ и животворенъ. Той постепенно намалява до пладне. Слѣдъ това започва отливътъ и най-силния отливъ е къмъ залѣзването на слънцето. При това, споредъ закона на движението, оная частъ на земята, която постоянно се обръща и приближава къмъ слънцето, намира се въ най-благоприятни условия за своето развитие. А частъта ѝ, която се отдалечава, губи по-вечето отъ тия условия. Затуй най-благотворното влияние на слънцето започва отъ 9|22 мартъ и постоянно се усилва прѣзъ мѣсецитѣ априлъ и май, когато достига кулминационната точка на своята производителность. Всички ония организми, които сж здраво устроени, се ползватъ отъ тази енергия, а слабитѣ организми се разтапятъ въ нея и отслабватъ още по-вече. Единъ часъ прѣди изгрѣва на слънцето неговата енергия има психическо влияние върху човѣка и произвежда ободряване. Въ момента на изгрѣва тя има органическо влияние върху клѣткитѣ на тѣлото, обновява тѣхната енергия и създава новъ импулсъ за работа у тѣхъ.

Строежътъ на слънцета и строежътъ на клѣткитѣ е подобенъ. Слънцето има въ себе си три области: едната отъ тѣхъ образува енергията, втората я акумулира (събира) и прѣчистя, а третата я прѣпраща къмъ земята. Сжщо и въ клѣткитѣ има три области: Външна, която възприема слънчевата енергия, срѣдня, която я акумулира въ себе си, и вжтрѣшна областъ, която я прѣработва и прѣвърща на жизнена сила. Първата — външната зачатъчна обвивка — се нарича ектодерма (видимата), срѣд-

нята са нарича мезодерма, която е въ центъра, и вътрѣшната се нарича ендодерма.

Сутринъ ние се намираме най-близо до слънцето. Изгрѣвътъ му отъ изтокъ — движението — всѣкога показва движението на енергиитѣ отдолу нагорѣ, а при залѣзването на слънцето енергиитѣ се движатъ отгорѣ надолу. Това е, разбира се, по отношение на земята. И прѣчупването на слънчевата енергия става по особенъ начинъ: сутринъ лжчитѣ му се прѣчупватъ по единъ начинъ, а вечеръ по другъ. Това зависи отъ нашия организъмъ. Слѣдъ обѣдъ земята става негативна, енергията ѝ прѣодолява и остава излишъкъ, който не влиза въ съединение. По тази причина при залѣзъ слънце ние усѣщаме една тѣга, като да сме изгубили нѣщо, т. е. дали сме нѣщо, безъ да вземемъ. А при изгрѣвъ — слънце има излишъкъ отъ положителна енергия и затова тая слънчева енергия е цѣлебна. Прѣди изгрѣва, тази енергия, която се прѣчупва прѣзъ атмосферата, има влияние по-вече върху мозъка. Въ врѣме на изгрѣва, лжчитѣ на слънцето, които идатъ по права линия, иматъ влияние върху дихателната ни система и върху нашата чувствителностъ. А колкото приближава къмъ пладне, сжщитѣ лжчи иматъ влияние върху стомашната (храносмилателната) ни система. Затуй лѣчебността на слънчевата енергия е различна: прѣди изгрѣвъ слънце — за подобрѣние на мозъчната нервна система, при изгрѣвъ слънце — за уякване на дихателната система, а отъ 9 до 12 часа — за уякване на стомаха, т. е. прѣзъ това врѣме отъ деня слънчевитѣ лжчи произвеждатъ цѣлебно дѣйствие на болния стомахъ. А слѣдъ обѣдъ, изобщо, слънчевата енергия има малки цѣлебни резултати.

Най-добритѣ мѣсеци за обновяване сж отъ 15 априлъ новъ стилъ, прѣзъ цѣлия мѣсець май до 22 юни новъ стилъ. На послѣдната дата всѣко растение спира. Деньтъ може да се раздѣли на четири периода отъ по 6 часа: отъ 12 часа на полунощъ до 6 часа сутринь — това е пролѣтъ, отъ 6 часа сутринь до 12 часа на пладне — това е лѣто, отъ 12 часа на пладне до 6 часа вечерь — това е есенъ (до залѣзването на слънцето), а отъ 6 часа вечерь до 12 часа на полунощта е зима. Поради въртението на земята, прѣзъ извѣстно врѣме на годината лѣтото на деня е по-дълго, а зимата по-къса. Зимно врѣме е обратно.

Ние, хората на земята, трѣбва да слѣдваме прѣзъ живота си пжтя на растенията; тѣ разбиратъ закона за растенето по-добрѣ отъ насъ. Слънчевата енергия слиза върху земята като обширна струя, опасва я отъ сѣверния полюсъ къмъ южния и се повръща пакъ къмъ слънцето. Нѣкои учени поддържатъ, че тази именно енергия е, която движи земята около нейната ось. Когато растенията усѣтятъ, че тая потенциална енергия почне да се проявява въ слънцето, тѣ напъпватъ, приготвяватъ се, а като се усили тя, тѣ се разлистватъ и най-сетнѣ, когато съвършено се засили, тѣ се разцвѣтватъ и завързватъ, като се стремятъ да събератъ всичката тази енергия, за да се оплодотворятъ. Тая енергия се прѣдава на растенията чрѣзъ животворната плазма. Затуй е именно добрѣ, когато видимъ растенията да напъпнатъ и цвѣннатъ, въ насъ да се роди една вжтрѣшна радостъ, въ нашитѣ осиромашели души, че приближава деня на нашето обновление. Трѣбва да отворимъ чувствата си съ обичъ къмъ тази животворна плазма, която ни прониква,

за да можемъ да приемемъ нейното благотворно влияние за освѣжаване на нашитѣ мисли, чувства и сили.

Лѣтно врѣме, отъ 15 априль всѣка година, прѣпорѣчително е да се лѣга рано и да се става рано, за да се посрѣща слънцето и да приемате своя дѣлъ отъ него, тъй както пчелитѣ събиратъ нектаря отъ цвѣтята. Всѣки трѣбва да направи опитъ редъ години, за да се убѣди въ тая истина. Не се иска слѣпа вѣра. Всѣки самъ ще си изработи свои собствени схващания и понятия за благотворното дѣйствиe на слънцето. Това не е никакво идолопоклонство, а дълбоко разбиране основнитѣ закони на великата природа. Винаги трѣбва да бждемъ въ съгласие съ нейнитѣ закони и да разбираме, че въ тѣхъ се съдържатъ истинскитѣ методи за нашия животъ. И ако ние вървимъ въ съгласие съ тѣхъ, всѣкога можемъ да бждемъ умни, здрави, силни и щастливи. Слѣдователно, ние трѣбва да посрѣщаме служителитѣ на природата добрѣ. Единъ отъ тия служители е слънцето. За това псалмопѣвецътъ казва: „и обръщаха се и търсѣха Бога на ранина...“ (псаломъ 78) и: „Добро еда славословимъ Господа и да пѣснопѣемъ на името Ти, Всевишни: да възвѣщаваме на ранина милостъта Ти“ ... (пс. 92), а не казва: „вечеръ ще те славя, Господи!“ Когато природата започва работата си, тогава и ние трѣбва да започваме нашата. Това е то божественото, великото въ живота, т. е. да мислимъ и чувствуваме, тъй както Богъ се проявява въ видимата природа, а не тъй, както хората сж измѣдрили всевъзможнитѣ изкуствени системи и вѣрую. Защото „вѣрую“ въ свѣта — това е истината, сжщината на живота — това е любовта, а смисълътъ на тоя животъ — това е мѣдростъта.

По този прѣдметъ — върху вътрешната скрита страна на слънчевата система — ще се позърнемъ наново. Ние считаме слънцето не като нѣкакво мъртво тѣло, а като живо сѣщество. Да допуснемъ, че нѣкой си ученъ човѣкъ поздравява съврѣменото общество отдалечъ съ своитѣ гранати, какво ще бжде нашето понятие за този човѣкъ? Това ще бжде изучване само на физическата му страна. Ако ли допуснемъ, че сѣщиятъ ни изпраща чрѣзъ нѣкой рефлекторъ своитѣ лъчи — написани поеми и поздрави или пъкъ ни изпрати своитѣ плодове: въ първия случай енергията му ще бжде разрушителна, въ втория — ободрителна, а въ третия — оживителна. Сега изучаваме само двата рода енергия на слънцето. Всички болести на земята се образуватъ отъ слънцето. Тестъ, ако ние сме тжпоумни и своенравни, слънцето ни поздравява съ своитѣ шрапнели, а ако сме умни, то ни поздравява съ своитѣ свѣтли поеми, които внасятъ радостъ и веселие, и най-сетнѣ, ако сме духовни и обичаме природата, то ни изпраща своитѣ живи плодове и внася въ насъ зачатъкъ на новия животъ — туй, което въ религията наричатъ възкресение.

Не искаме да раскриемъ на хората, че Господъ имъ говори отъ слънцето. Глупавитѣ ще разбератъ Господа по Неговитѣ шрапнели, умнитѣ — по Неговитѣ свѣтли поеми, а духовнитѣ — по Неговитѣ животворни плодове. Тия плодове не сж нищо друго, освѣнъ подаръци, изпратени отгорѣ — които Богъ изпраща на човѣцитѣ. Може би, нѣкой да помисли, че това е много казано — тогава нека всѣки задържи който и да е отъ тия три възгледи за слънцето — оня който му се нрави.

Сегашното положение на човѣчеството.

Сегашното му положение е прѣходно. Но ние сме длъжни да изпълнимъ своя дългъ. Никакъвъ моралъ вече не е нужденъ за човѣчеството, освѣнъ да се обърне къмъ Бога. То прилича още на осждения на вѣчни окови, които нѣма нужда отъ надежда за сигурно освобождение, а само отъ прѣпоржката да понесе съ геройство затвора си и да чака нѣкои изключителни врѣмена, за да си възвърне свободата. Като работимъ, обаче, между българския народъ, не ще бжде безполезно да направимъ нашитѣ размишления върху положението, за да посочимъ методитѣ за исправление на цѣлото човѣчество, въ това число и на нашия народъ.

За тая цѣль ние ще вземемъ единъ новъ начинъ на обсждане, понеже старата пѣсенъ се пѣе отъ други. Тѣзи послѣднитѣ ни напомнюватъ турската поговорка: „минаре некадъръ юсекса, ходжа билдиини окуръ“. т. е. „колкото минарето и да е високо, ходжата все си пѣе, което знае“. И дѣйствително, въ всичкитѣ области на нашия индивидуаленъ, общественъ, политически и духовенъ животъ се доказва нагледно практиката на турския ходжа: въ частната си дѣйность ние не показваме признаци, че сме напуснали старитѣ схващания и сме възприели новитѣ, нито даже проявяваме какъвъ годъ интересъ къмъ личенъ напрѣдъкъ; подйедемъ

ли просвѣтното дѣло за възпитанието на народа, пакъ пѣемъ старото учение на ходжата; започнемъ ли ужъ да реформираме политическия животъ и да потикнемъ народа си въ новъ пжтъ, като ходжата, пакъ четемъ старото, което знаемъ; въ църква ходимъ, на Бога се молимъ, но все старото, като ходжата, четемъ. Ние, обаче, сме рѣшили да не се качимъ на старото минаре, понеже то съ хиляди години е чувало все сжщия гласъ и все сжщото четене.

За да се поправи съврѣменното общество, има въ природата само два метода, съ които тя си служи: единиятъ методъ или законъ е законътъ на прѣцѣждане, който подразбира сгжстяване, изстудяване, слизане надолу въ почвата, въ пластове на която трѣбва да се оставятъ всички ония утайки, които сж се натрупали, и водата да излѣзе въ нѣкоя долина опрѣснена и прѣчистена. Но за този процесъ всѣкога се изисква едно голѣмо налѣгане: водата трѣбва да слѣзе отгорѣ надолу. Другиятъ методъ, съ който си служи природата, е чрѣзъ изпаряване: той подразбира разширение на воднитѣ капки, прѣврѣщането имъ на паровидни и издигането имъ на високо. А това става чрѣзъ закона на топлината или чрѣзъ закона на магнетическото привличане на воднитѣ пари горѣ, въ пространството. Тия капки, по тоя начинъ опрѣснени, обновени, оживотворени и напълнени съ енергия, се поврѣщатъ къмъ земята и донасятъ свето благословение отъ въздушното пространство на всичкитѣ растения, като измиватъ листцата имъ, т. е. подобряватъ дихателната имъ система, освѣжаватъ коренитѣ имъ, като размекчаватъ почвата около тѣхъ, и съ това даватъ възможность на задържанитѣ

сокове да се възприематъ и прѣкаратъ въ организма на растението.

Първиятъ процесъ на прѣцѣждането е подобенъ на желаніята, които се извършватъ въ сърцето, а вториятъ процесъ е подобенъ на мислитѣ, които се пораждатъ въ ума и се подигатъ нагорѣ. Първиятъ процесъ е потрѣбенъ, за да се прѣнесатъ капкитѣ отъ високитѣ мѣста на сушата къмъ понизкитѣ и да се даде възможность на всички зародиши въ почвата да поникнатъ, да проявятъ своя животъ и да принесатъ своитѣ плодове, нуждни на човѣцитѣ и на всички живи сщщества, а втория процесъ е необходимъ, за да се прѣнесе влагата отъ морскитѣ равнища къмъ сушата. Обаче, тия два метода трѣба да се сжединятъ въ едно. Освѣнъ тѣхъ, има и трети методъ, който е методъ на движение, т. е. горѣ въ въздушното пространство трябва да се явятъ въздушнитѣ движения, които да прѣнесатъ паритѣ отъ океана къмъ сушата. Този процесъ е обясненъ въ физиката въ смисълъ, че има двѣ въздушни течения: топло и студено. Топлото течение върви отдолу нагорѣ, а студеното — отгорѣ надолу. Тия двѣ течения означаватъ човѣшката воля, която дѣйствува въ човѣшкото сърце и въ човѣшкия умъ. Течението на сърцето е топло: то е течение отдолу нагорѣ, а течението на ума е студено — отгорѣ надолу. Тамъ дѣто тѣзи двѣ течения се срѣщатъ, се зачева животътъ. По сщщия начинъ и въ пространството, когато воднитѣ пари се намѣрятъ между тия двѣ течения, топлото и студеното, тѣ се прѣкрѣстосватъ и образуватъ воднитѣ капки. Така се явява дъждътъ, носителътъ на най-великото благо за развитието на растенията и за поддържането на живота.

Въ съврѣмения общественъ животъ туй течение на сърцето трѣба да се прати нагорѣ, да опрѣсни и прѣчисти атмосферата на човѣшкия животъ. По сжщия начинъ както влагата трѣбва да обсеби и обедини всички ония малки частички отъ прахъ, сажди и т. под. въ пространството, така трѣбва да дойде и вториятъ процесъ на изстудяването, на човѣшката мисль, та всички капки да се изпратятъ на земята, а заедно съ тѣхъ и казанитѣ неканени гости (прашинкитѣ въ пространството) ще слѣзатъ долу за работа. По аналогия трѣбва да се каже, че всички отрицателни елементи, отъ които съврѣменитѣ хора се оплакватъ, това сж ония малки прашинки, които природата е подигнала нагорѣ за известна цѣль — за да съгради роснитѣ капки или да имъ даде стабиленъ скелетъ. При сегашнитѣ условия, разумниятъ животъ е изпратилъ тия крайни елементи, споредъ нашето схващание, за да образуватъ скелета на новитѣ мисли и желаня. Слѣдователно, по сжщия законъ, ние нѣма защо да се оплакваме отъ положението, а трѣбва да облѣчемъ сжществуващитѣ обществени фактори въ плътъ и кръвь.

Ще припомнимъ тукъ едно свидѣтелство отъ стария завѣтъ: единъ отъ еврейскитѣ пророци, Езекиль, видѣлъ поле, пълно съ кости, които били сухи. И Господъ пита пророка: могатъ ли тия кости да оживѣятъ? А пророкътъ отговорилъ: „Могатъ, Господи, ако Ти кажешъ“. И тогава Господъ казалъ на пророка: проречи сега, тия кости да се събератъ. И пророкътъ въ своето видѣние вижда, че тия кости почватъ да се събиратъ кость съ кость, сетнѣ почватъ да се обличатъ съ мускули и да се покриватъ съ кожа, докато се образували човѣшки форми. Тогава Господъ казалъ на пророка: проречи сега да

дойде Духътъ. И когато пророкътъ изказалъ това мощно слово за Духа, споредъ както му било казано, той видѣлъ, че всичкото това множество станало на краката си като едно голѣмо воинство и тръгнало напредъ.

Свърѣменното човѣчество мяза на тия сухи кости. Тѣ сж разхвърлени по цѣлото лице на земята, безъ никаква вжтрѣшна, тѣсна връзка, и между тѣхъ постоянно има стълкновение отъ движенията на земнитѣ бури. За това тѣ питатъ сега: защо е това стълкновение между насъ? Отговаряме: защото нѣма никаква връзка помежду ви. Тия кости сж подобни на есеннитѣ листа, които вѣтърътъ постоянно отвѣва и тласка въ всички посоки. Това сж всичкитѣ политически движения и обществени ежби, които произтичатъ отъ хилядитѣ стоещи и неразрешени обществени въпроси.

И сега Господъ наново пита пророка: тия кости на свърѣменното човѣчество могатъ ли да оживѣятъ? Могатъ ли да се съединятъ и обединятъ, да образуватъ едно цѣло за вдворяването на Божието Царство на земята? И пророкътъ отговаря: може, Господи, ако Ти кажешъ. И този, живиятъ Господъ казва на пророка: изкажи тогава мощното слово въ Моето име. И пророкътъ е произнесълъ вече това магическо слово, и ние виждаме вече, тия кости да се събиратъ и се организиратъ, да се обличатъ въ мускули, въ плътъ и кръвъ и да се обвиватъ въ кожа. Остава още послѣдниятъ моментъ, да каже пророкътъ: да дойде Духътъ. Тогава всички тия кости ще станатъ на краката си като едно цѣло и ние ще се намѣримъ прѣдъ свършения фактъ на обединеното човѣчество въ закона на човѣшкото братство. Тогава ще бжде деня на общото въз-

кресение на всички народи по лицето на земята.

На тия живи кости, които въ България сж почнали да се съединяватъ и обединяватъ, да се обличатъ въ жили, въ мускули, въ плътъ и кръвь, и които наскоро трѣбва да станатъ на краката си, ние прѣпоръчваме горѣпоменатигѣ двѣ течения: топлото и студеното, едното отъ които върви отдолу нагорѣ, а другото — отгорѣ надолу. Тѣ ще опрѣснятъ живота на новооживѣлитѣ кости, ще имъ дадатъ потикъ къмъ нова работа, да почнатъ да създаватъ своитѣ клонове и клончета, своитѣ пъпки и листа, да образуватъ своитѣ цвѣтове и плодове, за да озрѣятъ сѣмкитѣ на живота вжтрѣ въ тѣхъ. Слѣдователно, намъ ни трѣбватъ учители умни и добри, себеотвержени и безкористни, които да живѣятъ за другитѣ.

Тия кости, които сега се събиратъ, сж коститѣ на младитѣ, на ония дѣца, които сега се раждатъ, на ония момци и моми, които сега ставатъ, на ония обществени дѣйци, които сега започватъ своята работа. И всичката философия седи въ това, да не ги спъваме въ тая тѣхна работа. Ще стане по сжщия начинъ, както пророкътъ е видѣль, че коститѣ се събиратъ и той не е отиваль да посочва — коя съ коя да се събере, нито на мускулитѣ — кой мускулъ кое мѣсто да завземе, нито на кръвьта — въ коя посока да се движи, нито на Духа — какъ да слѣзе. Нека като този староврѣмененъ пророкъ да изсказваме това мощно слово съ вѣра отъ сърцето си, съ вѣра отъ ума си, съ любовь отъ сърцето си, съ любовь отъ ума си, съ надежда отъ сърцето си, съ надежда отъ ума си. Това е великото бждеще, което ни прѣдстои. И всѣки, който така произнася тия думи, билъ той отдѣленъ човѣкъ, билъ отдѣленъ домъ,

отдѣлно общество, народъ или цѣлото човѣчество -- законътъ еднакво работи. Бждещето носи новия животъ и всички кости, които се подчиняватъ на туй движение на Духа, ще намѣрятъ своя пжть, своето мѣсто и своя начинъ за работа.

Пророкътъ, който е вече на земята, а не на минарето, пита сега тия сухитѣ човѣци, тия сухитѣ домове, тия сухитѣ общества, тия сухитѣ народи могатъ ли да оживѣятъ? И Господъ отговаря: могатъ. И ние трѣбва да произнесемъ мощното слово: сухи кости отъ по всичкото лице на земята, отъ четиритѣхъ ѝ краища, събирайте се и обединявайте се, обличайте се съ жили и мускули, обвинявайте се съ плътъ, кръвъ и кожа, защото Духътъ Божи иде и Той ще влѣзе въ васъ! Всички вие ще станете на краката си, като едно цѣло, и ще познаете, че не сте мъртви кости, но живи човѣци, че не сте пратани да бждете роби, но свободни, съгласно съ вашето сърце съ вашия умъ и съгласно съ вашата душа и вашия духъ!

Сравнителниятъ биологически процесъ

АНАЛОГИИ И ЗАКЛЮЧЕНИЯ — НОВИТЪ ХОРА.

Развитието на цѣлото човѣчество се извършва по строго опрѣдѣлени природни закони. Това което виждаме отъ нѣколко години насамъ да става въ живота на съврѣменнитѣ народи, не е нищо друго, освѣнъ неизбѣженъ резултатъ отъ приложението на тия закони. И ако ние изучимъ внимателно тѣзи послѣднитѣ, цѣлото развитие на човѣчеството, още отъ създаването на човѣка до сега, ще ни бжде ясно и нѣма ни най-малко да се очудваме на голѣмитѣ и разрушителни катаклизми, които се извършватъ.

Първичниятъ факторъ на съврѣменното човѣчество е тѣй наречената клѣтка, т. е. онази видима форма, отъ която започва животътъ. Тази клѣтка минава прѣзъ нѣколко стадии на развитието си, като постоянно мѣни своитѣ състояния. Туй движение се нарича кареокинезисъ, отъ грѣцкитѣ думи: „карионъ“, която значи ядка, и „кинезисъ“, която значи движение. Отначало клѣтката се намира въ почиваще състояние, въ което тя се приготвява за по-нататъшната си велика работа въ живота. Въ това ѣ състояние силитѣ работятъ вжтрѣ въ нея, безъ да се виждатъ отвънъ. Слѣдъ това настѣпва едно измѣнение въ вълнообразно или колелообразно състояние, при което клѣтката почва да опрѣдѣля своитѣ пжтища, по които ще се раз-

вива. Въ третото ѝ състояние, въ клетката се явяватъ два центъра, въ четвъртото — тия два центъра приематъ звѣздообразни форми, слѣдъ което се съединяватъ и образуватъ една звѣзда, въ петото — отъ тая звѣзда се образува друга, двойна звѣзда (диастъръ) и въ шестото — самата клетка се раздѣля на двѣ.

Сега човѣчеството прѣтърпѣва такъво дѣленіе въ биологическия процесъ на развитието си: то прѣкарва послѣдния фазисъ, тѣй като първичната човѣшка монада, отъ която е образувано, е къмъ послѣдния, шестия; периодъ — да се раздвои. Това се нарича въ окултната наука явяване на шестата раса. Но понеже тази дъщеря е отъ повисоко произхождение, за нейното идване ставатъ и по обширни приготовления: всевъзможни мѣстения, размѣствания, разрушения и съграждения въ народитѣ и между народитѣ. Това, обаче, не трѣба да ни смуцава или плаши: туй, което ни се вижда като разрушение, то е само едно прѣмѣстване или прѣвъръщане на материалитѣ отъ едно състояние въ друго. За примѣръ, вие разрушавате една планинска скала, която е била украшение на една цѣла мѣстность, но това правите, за да построите пѣтищата и градоветѣ си. Пукотътъ, който се произвежда при разбиването на тая скала, може да внесе тревога у всичкитѣ околни овчари и тѣ биха помислили, че става нѣщо неестествено, но гражданитѣ на съврѣменната култура, които искатъ да си построятъ пѣтищата и зданията, намиратъ смисълъ въ пукота и разрушението, понеже чрѣзъ тѣхъ ще се създадатъ материалитѣ застройкитѣ. Но и тия материали, ако само се прѣнесатъ и се натрупатъ

на купове, безъ да се турятъ въ работа, биха създали други мжчноти. Затуй тѣ трѣбва да се натрошатъ на дребни камъчета, да се настелятъ по пжтя, да се насипятъ съ пѣсъкъ, да се прѣкаратъ валма, за да огладятъ пжтя, да бжде достъпенъ за съобщение и се пазятъ хората отъ голѣмитѣ калове, които спиратъ движението. Въ градоветѣ пѣкъ, отъ купчинитѣ материали трѣба да се подигнатъ красиви здания, удобни жилища, училища и тѣмъ подобни помѣщения, нуждни за културата. — Слѣдователно, туй, което става въ вѣншния свѣтъ, е изразъ на скрития животъ на поменатата човѣшка монада. По сжщата аналогия ние виждаме, че художникътъ, за да пристъпи да нарисува нѣкоя велика картина, трѣба да е обработилъ зародената идея въ ума му, а слѣдъ това той приготвя своето платно, намира боитѣ и четкитѣ си, заема своето удобно ателие и започва да реализира работата си отвжтрѣ навънъ. Когато великиятъ художникъ започне работата си, той не е облѣченъ въ празнични дрехи, не е обутъ съ обуца отъ послѣдната парижка мода, нѣма министерски цилиндъръ на главата си, а съвсѣмъ просто е облѣченъ: съ една дълга бѣла дреха, прѣпананъ е съ малкъкъ поясъ, обутъ съ меки чехли, носи проста шапка и има разчорлени коси, и тогава съ една четка въ дѣсната си ржка, а въ лѣвата — съ боитѣ, той вторачва погледа си въ бѣлото платно, стоеще прѣдъ него подобно на първоначалната клѣтка въ почиваще състояние, и започва да измѣрва състоянието на платното, да прави бѣли колелца, слѣдъ туй разпрѣдѣля своята картина на двѣ отдѣления, туря основнитѣ черти на картината и опрѣдѣля мѣстото на сѣнкитѣ. Въ четвъртото положение той прѣвърща двата центъра на една звѣзда,

която и пуска своите лъчи въ всички направления, ако художникът рисува едно лице въ профилъ, ще тури само едно око, което е първата звѣзда, а пъкъ ако иска да го нарисува en face — петото състояние, което се нарича диастрално — ще тури двѣтъ очи, а въ шастото — той ще опрѣдѣли цѣлата форма на фигурата и ще отдѣли тази фигура отъ бѣлото поле на платното.

Това именно става сега: този великъ художникъ, който е почналъ да върши своята огромна работа, вече зацапва бѣлитѣ полета на хората, зацапва тѣхнитѣ закони и четцитѣ вече не могатъ да четатъ правилно законитѣ, става една вжтрѣшна промѣна въ човѣшката душа, а поради това онуй, което човѣкъ по-рано е виждалъ, сега не го вижда, и което по-рано е имало смисълъ за него сега остава безъ смисълъ. Разбира се, то е само привидно, както сж привидни, споменатитѣ по-горѣ пукоти и разрушения на канарата за озчаритѣ. Въ науката това наричатъ израждане. За примѣръ, ако нагорещимъ водата, тя се прѣвръща въ паробразно състояние и най-послѣ става невидима. Израждането е процесъ на прѣвръщане отъ едно състояние въ друго. И съврѣменното човѣчество, по сжщия законъ, минава въ процеса на своето развитие отъ едно състояние въ друго. Сега хората скоро ще се намѣрятъ въ положението на пеперудата, която не се радва вече отъ листата като отъ единъ обектъ за храна, за какъвто ти е считала по-прѣди по необходимостъ, а вече миролюбиво кацва на листа, безъ да му причини никаква врѣда, както и върху цвѣтоветѣ — тѣ по-прѣди, когато е била гжсеница, сж били за нея прѣдмети безъ сждържание, но като е напуснала това състояние и е влѣзла въ новото, тѣ ставатъ

обектъ на нейния животъ. Слѣдователно, ние просто трѣбва да признаемъ факта, че въ свѣта е влѣзла една нова сила, която дѣйствува по единъ много чувствителенъ начинъ.

Промѣната, която става, ще ни се уясни, като си послужимъ и съ примѣра за сътворението на човѣка. Когато Богъ го направилъ отъ прѣстъ, човѣкътъ билъ безъ животъ или можемъ да го уподобимъ на движещъ се автоматъ, а когато Богъ вдѣхналъ въ ноздритѣ му диханието на животъ, човѣкътъ станалъ жива душа т. е. въ съзнанието му се явила чувствителността, съ която могълъ да различава разнитѣ състояния и промѣнитѣ въ проявленията на човѣшкия духъ. Значи, човѣкътъ оживѣлъ, като придобилъ съзнание, а съ него веднага почналъ да се отличава отъ животнитѣ по ума и сърцето си и по дѣйствието на своята воля. Тогава започналъ новата си култура—градинарството, като насаждалъ плоднитѣ растения, това именно човѣкътъ училъ въ райската градина. А слѣдъ като излѣзълъ отъ рая, той се научилъ да оре земята, да сѣче дърветата, да чупи камъни и да гради къщи. Въ това си състояние той е дошълъ до послѣдния си прѣдѣлъ, опиталъ всичкитѣ положения на живота, споходилъ е въ това малко езерце, въ което е живѣлъ, всичкитѣ мѣста, изялъ и изпилъ всичко въ това езерце и като нѣмало по-вече съ какво да се храни, той се изложилъ на свърѣмения гладъ, който се оповѣстява съ появяването на болестъта неврастения: тя не е нищо друго, освѣнъ духовенъ гладъ. Въ разнитѣ състояния на тази болестъ липсватъ за човѣка всички ония елементи, въ които правилния животъ може да се проявява. Такъва е промѣната, която е станала съ човѣка, като индивидъ.

Слѣдователно, и нашитѣ понятия за свѣта, нашитѣ схващания за индивидуалния и обществения животъ, за религията, за сѣмейството, за училището, за църквата и пр. трѣбва да прѣтърпят коренни промѣни въ своята форма, въ своето съдържание и въ своя смисълъ. Ако ние сме разумни, тия промѣни ще дойдатъ по естествения начинъ на еволюцията, т. е. безъ никакви сътресения и катастрофи, но ако ние въздѣйствуваме на тѣхъ съ сила, тѣ ще станатъ, по закона на необходимостта, насилствено. Ние виждаме, че и природата си служи по сѣщия начинъ: когато човѣкъ боледува, природата му казва, че трѣба да погладува нѣколко врѣме, докато се възвърне естественото състояние на силитѣ, които функциониратъ въ човѣшкия организъмъ. Но ако човѣкъ прѣстѣпи тия прости правила на природата и се наяде въ това болезнено състояние, непрѣменно ще настѣпятъ лоши резултати. И съврѣмѣнното общество, което е погълнало много нездравословни елементи и боледува, ще трѣба да ги освърне и ги отдѣли отъ себе си, за да оздравѣе.

Ако продѣлимъ аналогитѣ и съотвѣтствията, ще видимъ, че когато силитѣ въ клѣтката минаватъ отъ първоначалното ѣ почиваще състояние въ второто, колелообразното състояние, тогава се турятъ първитѣ съединителни нишки между живитѣ части на клѣтката, тѣ се групиратъ и разпрѣдѣлятъ труда си, за да знае всѣка частъ каква функция ѣ прѣдстои да изпълнява. Това съотвѣтствува на състоянието, въ което човѣкъ е миналъ, а именно отъ животинското въ човѣшкото или отъ подсъзнанието къмъ съзнанието. Колелообразното състояние е, слѣдователно, подсъзнанието. Третото състояние е: въ клѣтката се явяватъ двѣ ядки, които въ

бждеще ще образуватъ двата центъра и впоследствие — двѣтѣ клѣтки. Това съотвѣтствува на появяването на съзнанието у човѣка, въ най-простата му форма: познаване на доброто и злото, което включва и падането му. Въ четвъртото състояние на клѣтката или звѣздообразното (астралното) се съдържа по-високата ѝ организация и дѣйность, а то съотвѣтствува на самосъзнанието у човѣка. Двойно-звѣздното или диастралното състояние на клѣтката съотвѣтствува на появяването на висшето съзнание у човѣка, което пѣкъ е проблѣсъкъ на божественото. Най-сетнѣ, шестото състояние, или разделянето на клѣтката на два индивида, съотвѣтствува на мъжа и жената въ свѣта. Както казахме, частитѣ, въ тая първоначална клѣтка сж разпрѣдѣлили труда си: едни отъ тѣхъ сж образували храносмилателнитѣ органи, други — дихателнитѣ, трети — мозъчната система, четвърти — симпатическата нервна система, пети — мускулитѣ и лигаментитѣ и шести — коститѣ, и ние имаме по тоя начинъ появяването на съврѣмения човѣкъ въ сегашната му форма. Тази сжщата клѣтка, частитѣ на която така сж разпрѣдѣлили труда си, и сега още поддържа сжщия редъ на нѣщата и прѣвожда човѣшкия организъмъ въ по-висока форма. Тя е именно първоначалната монада, която е организирала цѣлото колективно човѣчество. По сжщия начинъ въ него сж се явили разнитѣ съсловия, които работятъ специално за образуването на разнитѣ органи на човѣчеството: земледѣлцитѣ и търговцитѣ образуватъ стомашната му система, жлѣзитѣ и кръвоноснитѣ сждове; сждиитѣ и другитѣ правосждни служители образуватъ дихателната система, прѣчистватъ кръвта, като отстраняватъ неправдитѣ въ свѣта; военнитѣ и полицей-

скитѣ служители организиратъ мускулитѣ и коститѣ, значи въдворяватъ реда въ този организъмъ, за да може да се държи на краката си и да работи съ ржцѣтѣ си, които сж емблема на човѣшка воля; бацитѣ, майкитѣ, свещеницитѣ, учителитѣ, писателитѣ и моралиститѣ организиратъ мозъчната система, а братята, сестритѣ и приятелитѣ образуватъ съединителнитѣ връзки между мозъчната и симпатическата нервна система и пр. Така става ясно, че физическиятъ свѣтъ има най-проститѣ движения, слѣдъ него иде процеса на появяването на жизнения принципъ, на чувствата и най-сетнѣ появяването на мисълта.

И така, цѣлокупното човѣчество, т. е. сборътъ на всичкитѣ индивиди, прѣдставлява диференцирането на първоначалната монада, която е минала прѣзъ всичкитѣ състояния и е образувала всички сегашни форми. Всѣка форма прѣдставлява и начинъ за проявлението на нейната енергия въ областта на физическия свѣтъ, на жизнения свѣтъ (свѣта на силитѣ), на чувствения и на мисловия. Раситѣ, народитѣ, обществата, домътъ, индивидътъ — всички сж тѣсно свързани помежду си. Туй, което става въ расата, става въ по-малкъ размѣръ въ народа, това, което става въ народа, става въ по-малкъ размѣръ въ обществото, това, което става въ обществото, става въ по-малкъ размѣръ въ дома, а това, което става въ дома, сжщото става въ по-малкъ размѣръ и въ индивида. Проявлението на енергията не е еднообразно, а разнообразно. Когато ние искаме да сведемъ всички сили на природата въ еднообразни дѣйствия, произвождаме зло у нея, а когато образуваме разнообразие, произвождаме добро. Отъ туй гледище, неморални нѣща сж всички едно-

образни нѣща, а добри — всички, които сж разнообразни. Въ това положение нѣма никакво противорѣчие, защото очевидно е, че ако много хора говорятъ едноврѣменно едно и сжщо, ще се образува само шумъ и ние не ще можемъ да разберемъ смисъла на думитѣ имъ. Но ако сжщитѣ хора въ единъ оркестъръ изпълняватъ разнообразни партитури отъ една и сжща пиеса, ще образуватъ хармония. И съврѣменнитѣ хора сж станали неморални, именно защото говорятъ и искатъ едноврѣменно едно и сжщо нѣщо: пари, пари и пакъ пари. За професоръ се училъ нѣкой, а все за пари говори, свещеникъ е станалъ, за пари ламти, учителъ, сждия и пр. — все къмъ сжщия идеалъ се стремятъ. Цѣлото човѣчество говори сега за едно и сжщо нѣщо: за пари. А тѣ образуватъ еднообразието въ свѣта, но това не е смисълъ на живота: то е само едно прѣходно срѣдство или форма въ развитието на човѣка. Слѣдов., ако ние дадемъ на една форма по-голъма стойностъ, стколкото природата е вложила въ нея, създавамъ зло.

Сжщата идея можемъ да пояснимъ и по слѣдния начинъ: всичкитѣ хора говорятъ за Бога, безъ, обаче, да изпълняватъ Неговата воля — сжщо както за единъ милионеръ, т. е. само по отношение на неговитѣ пари. Прицѣлната точка не е милионерътъ, а паритѣ му. Ние, като говоримъ за Бога, подразбираме само Неговата сила, отъ която се нуждаемъ, безъ да Го разбираме като любовъ, отъ която произтича животътъ. Вмѣсто да се стремимъ да използваме само силата Му, необходимо е да вникнемъ въ съдържанието и смисъла на Неговата любовъ, която е извора на всички блага. И тогава Богъ ще ни се изяви въ всичкото си разнообразие и величие.

Слѣдов., въ съврѣменното общество трѣба да дадемъ съврѣшенно друга насока на своето развитие, като прѣмахнемъ еднообразието въ неговитѣ прояви и внесемъ разнообразие.

За да изяснимъ тази си мисль, ще приведемъ слѣдния примѣръ: ако ние седимъ постоянно въ една добръ построена масивна къща, подобна на единъ срѣдневѣковенъ замъкъ и само минаваме отъ една стая въ друга, какъвъ смисль можемъ да намѣримъ въ такъвъ животъ? Най-послѣ, този замъкъ ще ни стане отекчителенъ и у насъ ще се зароди желание да излѣземъ отъ тази ограничаваща ни срѣда. А за тая цѣль трѣба да намѣримъ вратата му, която ще ни покаже пътя къмъ живата природа. Тамъ, въ разнообразието на тази природа, ние ще почерпимъ всички елементи, необходими за повдигането на ума и сърцето ни и за проявлението на нашата воля. И сега ние уподобяваме процеса на развитието на клѣтката като минаваме отъ една стая въ друга на замъка — отъ почиващето състояние въ колелообразното, т. е. въ първата стая на замъка, послѣ — въ центровото състояние на клѣтката, т. е. въ втората му стая, понататкъ — звѣздоподобното състояние, т. е. въ третата стая, двузвѣздното (диастралното) състояние, т. е. въ четвъртата, а раздѣлянето на клѣтката показва, че ние сме изходили замъка и сме дошли до вратата, която води къмъ живата природа.

Този замъкъ на бялата раса, съ всички свои народи и общества, е вече изходенъ и сега става раздѣлянето, което ни показва пътя къмъ живата природа. Туй раздѣление въ съврѣмения европейски животъ се изрази въ двата политически съюзи: на централнитѣ сили и на съглашението, остава по-

слѣдната фаза: клѣтката да се раздѣли на двѣ, за да се открие на всички народи пѣтя къмъ живия Богъ на любовта. И сега борбата, която става, е прѣдвѣстникъ за прѣкъсването на послѣднитѣ нишки, които държатъ двѣтѣ нюклиозни клѣтки, а съ това прѣкъсване ще се появи новото човѣчество — хората на любовта, които ще прѣобразятъ свръхременния животъ и ще покажатъ, че може да се живѣе и по другъ начинъ, т. е. чрѣзъ споразумѣние и взаимна поддръжка между народитѣ — по-големитѣ народи да покровителствуватъ по-малкитѣ, а и всрѣдъ самитѣ народи да се въдвори взаимно разбиране и любовъ.

Старото и новото човѣчество

ЕНВОЛЮЦИЯ И ЕВОЛЮЦИЯ — МЕТОДИТЪ НА
НОВИЯ ЖИВОТЪ.

Въ природата сществуваатъ два велики процеси, които взематъ участие въ всичкитѣ нейни дѣйствия. Единиятъ процесъ е насоченъ отъ центъра къмъ периферията и се нарича енволюция, а другиятъ е насоченъ отъ периферията къмъ центъра и се нарича еволюция. Това сж два обновляващи процеси, подобни на процеситѣ на кръвообръщението, които ставатъ въ всѣки организъмъ, т. е. на движението на човѣшката кръвъ — отъ сърцето къмъ периферията, който се нарича артерияленъ, и отъ периферията къмъ сърцето, който се нарича венозенъ. Въ тия два процеса се събужда онази енергия, която е необходима за съграждане условията на живота. Когато се появятъ извѣстни разстройства или спънки въ тия процеси, вината не е у процеситѣ, а у сществото, въ което ставатъ тѣ и което не разбира значението на тия процеси. Ако допуснемъ, че извѣстно човѣшко сщество е обхванато отъ единъ неразуменъ животъ, който събужда у него неразумна лакомия, ще видимъ, че въ него ще се натрупатъ извѣстни излишни вещества, които ще спънатъ процеса на неговата артериална кръвъ, а тоя послѣдниятъ, въ замѣна, ще спъне процеса на венозната кръвъ. Тогава веднага ще се яви една вжтрѣшна диехармония, а като послѣдица отъ нея ще настѣпятъ условията за органическитѣ болести.

Ние можемъ да констатираме фактитѣ, че артериалното течение не става правилно или че въ венозното има извѣстенъ застои, и да мислимъ, че това сж причинитѣ на появилата се дисхармония, но въ сжщностъ причинитѣ се съдържатъ въ неразумното ядене, т. е. въ употребата на ония храни и вещества, които природата не е опрѣдѣлила за организма на това сжщество. И вслѣдствие на това именно, тя му дава да разбере, че то е прѣстѣпило нейнитѣ основни закони и правилното движение и на правилната обмѣна на веществата. Слѣдователно, тя му дава болести и страдания, за да събуди у него съзнанието, да се позамисли и да се отклони отъ кривия пжтъ, по който е тръгнало. Вие, напр., никога не можете да накарате едно живо сжщество, било то даже едно животно, което веднажъ е погълнало отрова и е имало повръщане назадъ, повторно да възприеме сжщата храна. Значи, животнитѣ въ туй отношение много по-лесно се възпитаватъ, отколкото човѣкътъ.

Това, което е вѣрно за човѣшкия организъмъ, сжщото е вѣрно и за свърѣменнитѣ общества и народи. И у тѣхъ тия постоянни два процеса функциониратъ. Когато въ извѣстно общество или въ извѣстенъ народъ се появяватъ извѣстни аномалии, извѣстенъ упадъкъ или израждане на нравитѣ, упадъкъ на обществения моралъ, на религиознитѣ вѣрвания, на човѣшката мисль, отъ което се появяватъ помрачението и развращението или, казано на наученъ езикъ, разлагането, това се дължи на тия странични вещества, които хората сж наслоили въ обществения или народния организъмъ. И една аналогия ще поясни мисльта ни: не е виноватъ машинистгтъ, който е каралъ машината, която, по причина

на несигурния път, е дерайлирала, а виноватъ е онзи, който е построилъ пътя така шаткаво; не сж виновати дѣцата, които грѣшатъ, а виновати сж бацитѣ и майкитѣ, които сж създали за тѣхъ тия условия.

Слѣдователно, ние трѣбва да се спремъ и да разгледаме отблизо, какво изискватъ тия процеси, и ще се увѣримъ, че процесътъ на еволюцията изисква чиста кръвь, топло сърце, здрави дробове и енергиченъ мозъкъ или, казано на общественъ езикъ, чисти морални принципи, безкористенъ животъ, самоотвержена любовъ и свѣтла мисль. Това сж материали, които трѣбва да лѣгнатъ въ организма, за да може човѣшкиятъ духъ правилно да обновява своитѣ органи, защото тѣ изискватъ постоянна обнова въ работата, въ която се употрѣбаватъ. А процесътъ на еволюцията изисква честенъ трудъ и съзнателна работа, т. е. всѣко нѣщо да се направи така, както трѣбва, безъ никакви опущения. Ако членоветѣ на едно общество биха се подчинявали на тия два велики процеси, тѣй прости и ясни сами по себе си, то много отъ съврѣменнитѣ страдания и несгоди на обществото биха се прѣмахнали. Защото не е важно само да се констатира, че пътятъ е разваленъ, но този пътъ трѣбва да се поправи, не е важно само да се констатира, че машината е развалена, но трѣбва да се приготви тя за работа, сжщо така не е важно само да се констатиратъ неджитѣ въ обществото, но да се намѣрятъ начини за изправление, и то разумни; не е важно само да се констатира, че религията се намира въ упадъкъ, но трѣбва да се намѣрятъ причинитѣ на този упадъкъ и да се прѣмахнатъ. Въ съврѣменната наука, която изучва болезненитѣ състояния на човѣшкия организъмъ, сж изнамѣрени

извѣстни лѣкарства, които като се дадатъ на болния, положението му не само не се подобрява, но се влошава. Туй влошаване се нарича криза. Слѣдъ всѣка такава криза, организмътъ се подобрява и усилюва, и болезненото състояние се намалява. Слѣдователно, онзи, който не разбира закона, ще каже, че това лѣкарство е не умѣстно, понеже произвежда влошаване, но именно спасението седи въ това влошаване. И право казва старата българска поговорка: „водата, до като не се размъти до дъното, не се обистря“. Но именно коя вода — не застоялата, а течещата вода — докато тя не се разбърка до дъното не се очиства. Слѣдователно, ако ние отъ дъното на нашия животъ не извадимъ ония нечистоти, които спъватъ неговото правилно развитие, то животътъ ни нѣма да се обистри или, друго-яче казано, нѣма да се подобри.

Да обяснимъ по-точно нашата мисълъ. Всички съврѣмenni хигиенисти твърдятъ, че зданията, които се строятъ, трѣбва да бждатъ хигиенични, т. е. да бждатъ направени отъ такива материали, които да не задържатъ влага, прозорцитѣ да бждатъ голѣми, за да може да влиза по-вече свѣтлина прѣзъ тѣхъ, и стаятъ да бждатъ обеимисти, за да съдържатъ по-вече въздухъ. При това, тѣ поддържатъ, че прозорцитѣ трѣбва да бждатъ обърнати къмъ изтокъ, къмъ югъ и къмъ западъ, и прѣдъ всѣка къща да има градинка, насадена съ цвѣтя и съ дръвчета. Това сж, споредъ тѣхъ, най-здравословнитѣ жилища¹⁾. Да допуснемъ че една къща е направена по всичкитѣ тия правила, но сщществото, което жи-

1) А споредъ насъ, най-здравословнитѣ жилища сж още ония, които сж направени отъ дървета, а подиръ тѣхъ идатъ направенитѣ отъ тухли, и най-сетнѣ, каменнитѣ здания.

вѣе въ нея, по причина на немарението си, забравя да отваря често прозорцитѣ ѝ. И слѣдъ като то е живѣло дълго врѣме въ такава хигиенична кжща, най-сетнѣ отъ покварения въздухъ ще почне да се чувствува въ особено неразположение на духа и да мисли, че въ тая кжща се е загнѣздилъ нѣкакъвъ зълъ гений. Този зълъ гений е самиятъ той. И какво бихме му прѣпоржчали тогава? — Да отвори прозорцитѣ и вратата си, за да нахлуе чистъ въздухъ отъ вѣнка и да станатъ тия двѣ течения: еволюционното или артериалното отвѣнка на вжтрѣ и еволюционното или венозно—отвжтрѣ навѣнка“. При тази обмѣна казаното сжщество ще почувствува, че става извѣстно подобрене. Това подразбира българската поговорка, че като се размжти водата, т. е. като е станало това движение отвѣнъ на вжтрѣ и обратно, водата се избистрила. И ние ще кажемъ на свърѣменнитѣ религиозни общества, че тѣхнитѣ прозорци отъ вѣкове сж седѣли затворени, и този зълъ гений, който ги измжчва, сж тѣ самитѣ. Слѣдователно, ние имъ прѣпоржчваме простия процесъ: да отворятъ всичкитѣ си прозорци и вратата си, за да навлѣзе чистиятъ въздухъ и съ него заедно да проникне чистата божествена свѣтлина. Трѣбва да се прѣмахнатъ всичкитѣ зацапани прозорци, всичко да бжде толкова чисто и ясно, че като погледне човѣкъ отвжтрѣ, да види всичко добрѣ, безъ никаква измама. Така говори природата: на умнитѣ и добритѣ — благословение, миръ, и радостъ, а на глупавитѣ и своенравнитѣ — страдания, сиромашия и лишения. Защо? Защото послѣднитѣ не пропусчатъ чистия въздухъ и чистата свѣтлина, която заобикаля жилищата имъ.

Но това е общо казано. Това сж общи прин-

ципи, прогласени отъ хиляди години, но не сж още конкретизирани и приложени въ тѣхната естествена форма. Отъ хиляди години всички общества и народи страдатъ. Цѣлата земя е покрита само съ гробища, врѣмето е затрило редъ отъ народи, има хиляди запустѣли и съсипани градове, които сж признакъ на неразумния човѣшки животъ. Съврѣменнитѣ общества, въ замѣна, грядатъ други градове, които, ако не измѣнятъ живота си, очаква сжщата участь. Нѣкои ще кажатъ, че такъва е участъта на човѣчеството — не, такъва е участъта на всички ония стари народи, които не сж разбрали още този великъ божественъ законъ. А новото човѣчество, което е вече почерпило опитността отъ миналото, повдига вече своя гласъ, формулира своята права мисль, изказва своето здраво слово и конкретизира първитѣ необходими формули за истинското развитие на общества и народитѣ. А първата формула е, че всички хора трѣбва да чувствуватъ, че сж близки едни на други и че тѣ сж необходимими части отъ едно цѣло, като органи на единъ общъ организъмъ, който еднакво има нужда както отъ най-малкитѣ, така и отъ най-голѣмитѣ; че и еднитѣ и другитѣ въ даденъ моментъ извършватъ велики работи за тоя организъмъ. Втората формула е: смъртъта на едного е смъртъ на всички, и животътъ на едного е животъ на всички. Ако майката е здрава, то ще бжде здрава и дъщеря ѝ; ако бащата е здравъ, то ще бжде здравъ и синъ му; ако майката е умна, то ще бжде умна и дъщеря ѝ; ако бащата е характеренъ, то ще бжде характеренъ и синъ му; ако майката е съ сърце, то и дъщеря ѝ ще има сжщото; ако бащата има доблестъ, то и синътъ ще има такъва. Този законъ гласи: отъ доброто добро

излиза; и отъ любовта любовъ излиза; отъ правдата правда излиза; отъ мъдростта знание се придобива, а отъ истината — благополучие. Тогава ако религията е въ упадъкъ, ние разбираме, че нейния въздухъ е покваренъ, и дъното ѝ е наслоено съ грамадни утайки. И тогава ние казваме: размжтете водата си, отворете прозорцитѣ си, и намѣсто смъртъ, ще дойде животъ за васъ. Когато ви се казва истината, не затваряйте ушитѣ си, но ги отворете; не забулвайте умоветѣ си, но ги отбулете; не ограждайте сърцата си съ крѣпости, а ги заобиколете съ градини отъ цвѣтя и съ най-хубави човѣшки мисли; едноврѣменно говорете и дѣйствайте не за себе си, но за другитѣ; търсете не личното благо, но общото. Тамъ, дѣто има сиромашия и страдания, има ли общо благо? Дѣто има насилие, има ли общо право? Това сж продукти на старото човѣчество, а послѣдицитѣ отъ тѣхъ — разрушенитѣ имъ градове и всичкитѣ гробове — това сж документи, които показватъ, че природата не прощава на онѣзи, които прѣстѣпватъ законитѣ ѝ. Слѣдователно, новото човѣчество твърди, че на всѣко сжщество трѣбва да се даде неговото мѣсто и подходната му работа; всѣко сжщество трѣбва да има хигиенична кжща, здраво тѣло, чисто сърце, свѣтълъ умъ, благородна душа и крѣпкъ и възвишенъ духъ. Нѣма нужда, казва новото човѣчество, да плачемъ на гробоветѣ на умрѣлитѣ, но да вземемъ поука отъ тѣхната смъртъ, понеже тѣ казватъ: „ние умрѣхме, по причина че не живѣхме съобразно по закона на природата; нашитѣ градове, нашитѣ идеали се разрушиха, по причина на нашия нетрѣзвенъ животъ, нашата лакомия и глупаво нехайство; вземете при-

меръ отъ насъ, и не плачете, но живѣйте разумно“. Новото човѣчество казва: братъ брата си трѣбва да обича; домъ дома да обича; общество обществото да обича; народъ народитѣ да обича; а всички народи цѣлокупно да обичатъ човѣчеството, което е тѣхниятъ старъ баща.

Съврѣменнитѣ неджзи на обществото нѣма да се изцѣрятъ съ мазане съ мехлеми — това е единъ старъ методъ. Новото човѣчество казва: всѣка рана трѣбва да се изложи на слънчевата свѣтлина, човѣшкиятъ умъ трѣбва да се изложи на божията свѣтлина, човѣшкото сърце — на божията любовъ, а живота — на живата природа. Не е ученъ онзи, който само чертае на книга своитѣ проекти, но ученъ е оня, който ги прилага; не е художникъ само онзи, който рисува своитѣ картини съ разни плодове на книга, но истински художникъ е оня, който умѣ сжщеврѣменно и да ги произведе. Трѣбва да усвоимъ простия методъ за обновяването на обществото. Ако жадниятъ седи съ дни при водата и философствува, дали да пие отъ нея или не, какъвъ резултатъ ще произведе тя въ него, каква полза може да придобие? Ако гладниятъ, който седи при добръ сложената трапеза, и научно раглежда храната и я анализира, безъ да я вкусва, каква полза може да придобие? Очевидно е, че водата и храната трѣбва да се възприематъ. Слѣдователно, малкиятъ опитъ струва по-вече отъ старитѣ теории, че „човѣкъ е грѣшенъ и въ грѣхъ го е заченала майка му“. Тука просто се констатира фактъ, че майката не е живѣла съобразно съ законитѣ на природата — затова тя въ грѣхъ го е заченала. Но ако човѣкъ се е родилъ хилавъ и неспособенъ за каква и да е мисль, кой е виноватъ за това? Три поло-

жения има: или природата, която е създала нѣщата първоначално, или майката, която ги създава сега, или самъ той, който се проявява въ дадения моментъ. Но всичкитѣ данни на съврѣмненната наука показватъ, че въ природата нѣма никакви упущения: упущенията произтичатъ отъ сжществата, които живѣятъ въ нея. Ако майка ви ви е родила здравъ, читавъ и интелигентенъ, а нѣкое друго сжщество отвѣнка ви стовари нѣкои удари по главата и разстрои вашия мозъкъ, а слѣдъ това започнатъ всички анормални проявления, кой е причината? Причината е външния ударъ на това сжщество. Ако ония сжщества въ единъ домъ, които сж живѣли въ миръ, спокойствие и обща любовъ, сж били здрави и читави, а нѣкое сжщество, отъ побуждение на користолюбие или умраза, запали и изгори кжщата имъ и ги лиши отъ всичката складирана храна, облѣкло и пр., и слѣдъ туй дойдатъ всичкитѣ нещастия върху тоя домъ (болѣсть, страдания и смъртъ), кой е виновенъ: природата, тѣ или онова сжщество, което е запалило кжщата имъ? Разбира се, послѣдното. А съврѣмненното общество е пълно съ хора, които чупятъ глазитѣ на своитѣ ближни и палятъ домоветѣ на своитѣ близки. Защо? — Защото тия хора не разбиратъ смисъла на живота. Въ единъ народъ кои сж по-силнитѣ оржжия: пушкитѣ и топоветѣ ли, или да има честни, трудолюбиви и работливи синове и дъщери? Да има умни и далновидни държавници или да има любящи бащи и майки? Кои сж по-силнитѣ крѣпости: да има богати търговци, които да разполагатъ съ голѣми капитали, или да има благородни учители и свещеници? Нѣма съмнѣние, че силата и якостъта на единъ народъ се състои въ живитѣ морални принципи, проя-

вени въ всичкитѣ области на неговия битъ. Тия принципи трѣбва да бждатъ еднакво приложени както въ църквата, тъй и въ училището, въ обществото, въ политиката и пр. Тѣ сж методитѣ на новия животъ. Всички хора трѣба да бждатъ честни, справедливи, умни и добри. Честността ще създаде грѣбнака на човѣшкия характеръ, справедливостта — неговата сила, умътъ — направлението му, а добротата ще създаде неговия капиталъ.

Прѣдъ новата епоха

РАЗВИТИЕТО НА НАРОДИТЪ — ИДВАНЕТО НА
ШЕСТАТА РАСА

Управниците и ръководителитѣ на сжврѣменнитѣ народи, като не знаятъ законитѣ, които регулиратъ развитието имъ, влияятъ се отъ случайни настроения и врѣменни интереси, за да насочватъ своята обществена и политическа дѣйностъ. Тѣ нито за единъ моментъ не сж си задали за задача да проникнатъ дълбоко въ тия биологически закони и да се съобразяватъ неуклонно съ тѣхъ въ нареждането на социалния и културенъ животъ на всѣки народъ. И за това виждаме всички европейски народи да се лутатъ въ разни направления и да прехосватъ своята материална и духовна енергия почти безполезно. Казано на другъ езикъ, мѣстността, въ която живѣятъ всички народи въ Европа, е станала много нездравословна, мочурлива. И методитѣ на живота имъ сж нецѣлесъобразни. Приложението на тия методи не дава никакъвъ практически резултатъ. Въ това отношение народитѣ на ония отдѣлни личности, които отлагатъ постоянно изплащането на своитѣ дългове, и послѣднитѣ отъ година на година се увеличаватъ. Постига ли се цѣльта съ това? — не, защото така дълговетѣ ставатъ непоносими и неизплатими.

Единстеениятъ образецъ, по който трѣба да се ръководятъ всички, и народитѣ, и управниците имъ, и отдѣлнитѣ индивиди, е образеца на природата.

Трѣба да наблюдаваме най-внимателно, какъ тя прилага законитѣ на органическото развитие и методитѣ си, какъ дава мѣсто на всички разумни същества да се явяватъ и работятъ за общо добро. За тая цѣль тя изисква отъ всѣкиго слѣднитѣ условия: 1) сѣмето или зародиштътъ на живота трѣбва да има сила въ себе си, за да се прояви и 2) на това сѣме природата дава почвата, влагата и другитѣ два необходими елемента — свѣтлината и топлината. Лесно е да се разбере, че ако сѣмето или зародиштътъ нѣма сила или разумность въ себе си, т. е. ако единъ народъ или единъ индивидъ нѣма интелигентность въ себе си, той не ще може да се прояви. Слѣдъ това първо условие, трѣбать му материални условия: земя и пространство, за да прояви своята дѣйность. По-нататкъ за да се поддържа живота му, необходима е влагата. Свѣтлината за организма прѣдставлява ония принципи, отъ които всѣки човѣкъ или народъ се нуждае, за да се дава правилна насока на неговия умъ, а топлината — това сж ония благородни чувства и стремежи на неговото сърце, които подкрѣпени отъ волята, го потикватъ къмъ осществяване на възвишенитѣ цѣли на живота му.

Досега всички народи сж се стремили да прилагать, споредъ знанията и силата си, тия изисквания на природата. Но въ своя напрѣдкъ тѣ сж изопачавали външнитѣ условия и не сж могли да постигнатъ цѣлитѣ си въ всичката имъ пълнота. Така, въ съчетанията, въ които сж се намирали, тѣ сж изпадали въ положението на онова сѣме, което трѣбало да никне и расте въ водна почва, и не сж давали резултатъ. Или пъкъ влагата имъ изчезвала съвършено и тогава сж живѣли въ обратния про-

цесъ — на изсъхването. Най-сетнѣ, липсвали имъ свѣтлина и топлина, и тогава става общо смразяване, всѣко растене прѣстава. Тѣлото или организмътъ на човѣка или на единъ народъ, това е почвата въ която се сѣе сѣмето, влагата — това прѣдставлява материалния му животъ, а свѣтлината и топлината — това е, въ широкъ смисълъ, религията или общия духовенъ животъ. Отнете на който и да е организмъ едно отъ тия условия, които той би трѣбало да използва въ своята дѣйностъ, и развитието му ще прѣстане.

Собствено, развитието е създаване на редица форми, въ които животътъ се проявява. Всички тия форми, които съществуватъ въ природата, сж все опити, за да се подобри живота на всѣки организмъ. И тѣхното видоизмѣнение не се е спрѣло, а продължава. Слѣдователно, ако самата природа прави своитѣ опити въ образуването и усъвършенствването на формитѣ, сжщеврѣменно и ние трѣба да слѣдваме нейния примѣръ. Ако една форма не ни даде най-добрия резултатъ, трѣба да я измѣнимъ, за да получимъ тоя резултатъ. Така постѣпватъ и всички изобрѣтатели: и тѣ правятъ постоянно опити, докато стигнатъ желания резултатъ. По сжщия начинъ се приготвяватъ и жилищата — като се трѣгне отъ извѣстна форма, съгражда се зданието — основитѣ, стѣнитѣ и покрива — а слѣдъ туй се започва вжтрѣшния процесъ: измазва се зданието, мобилира се и неговиятъ собственикъ влиза да живѣе въ него.

И съврѣменната бѣла раса е достигнала вече върха на своето външно, физическо развитие. Сега вече иде вториятъ процесъ: вжтрѣшното развитие. Никой народъ не може вече да расте. Сегашнитѣ

народи могат да се смелят, но не да растатъ. Въ това тѣхно вътрѣшно развитие трѣбва да се създадатъ, по възможность, условия за всички индивиди, за да могатъ да работятъ. Това е вътрѣшното имъ развитие: най-първо, съврѣменнитѣ народи трѣба да опрѣдѣлятъ, въ какво да вѣрватъ и къмъ каква цѣль да се стрѣмятъ. Тѣ сж опитали вече материалната сила, опитали сж богатството, опитали сж и удоволствията. — Съ една рѣчь, всичко, което може да се вкуси на физическото поле, тѣ сж го опитали. Нѣма храна, отъ която да не сж вкусили, нѣма плодъ, който да не сж яли, нѣма удоволствие, което да не сж прѣживѣли. А законътъ въ природата е, че тя не търпи еднообразни повторения. Тя обича разнообразието въ прогресивна и възходяща степенъ. Единственото, прочее, което остава сега, то е чисто духовното развитие, усъвършенствуването силата на човѣшката душа. Най-възвишенитѣ и благородни чувства се намиратъ още въ латентно състояние и тѣ трѣба да се завладѣятъ. Всички народи, общества и индивиди, всички системи, каквито и да сж тѣ, трѣба да се насочатъ само къмъ тая областъ. Ако съврѣменнитѣ народи не взематъ тая насока, тѣ ще бждатъ заставени за това чрѣзъ изтощаване на тѣхната нервна система, ще станатъ всички неврастеници и така ще бждатъ принудени, щатъ нещата, да напуснатъ старитѣ понятия и стремежи и да тръгнатъ въ новия пѣтъ. Вземете за примѣръ единъ богатъ човѣкъ, който е свикналъ да ядѣ все пищна храна — неговата нервна система отслабва, стомахътъ му се изтощава, почва да повръща и не може вече да приема такъва храна. Тогава той се съгласява да приеме най-простата: млѣко. А съ млѣко се хранятъ само дѣцата. За туй

и Христосъ е казалъ: „ако не станете като малкиѣ дѣца, нѣма да влѣзете въ Царството Божие“. Тоза значи, да възприемемъ новото въ живота, защото само малкиѣ дѣца знаятъ тайната за възприемане на новото. И всѣки знае, че когато малкиѣ дѣца дойдатъ въ единъ домъ, носятъ радостъ на родителитѣ и на всички околни, и всички ги обичатъ. Тѣ носятъ съ себе си новия животъ, новия стремежъ, носятъ съ себе си непристорената любовъ и обичъ, духътъ на смиреннѣ и помирение.

Слѣдователно и съврѣменнитѣ народи трѣба да станатъ като дѣцата т. е. да се примирятъ съ новитѣ наредби, които природата е внесла. Тѣ не съзиратъ още тия наредби. Само високо развититѣ и чувствителни души могатъ да схващатъ това нѣво, което влиза въ живота, тъй както ранобуднитѣ пойни птички и нѣжнитѣ цвѣтенца схващатъ приближаването на пролѣтъта, еднитѣ съ своитѣ мелодични пѣсни, съ които посрѣцатъ изгрѣва на слънцето и изпращатъ неговия залѣзъ, а другитѣ — съ своето израстване и цвѣтене. Прочее, новото врѣме ни налага, по необходимостъ, да измѣнимъ своитѣ стари възгледи, да се съобразимъ съ новото и да започнемъ да прилагаме новитѣ методи, които животътъ изисква. Едно сравнение ще поясни мисълта ни: когато богатиятъ осиромашѣе, трѣба да започне да работи; когато младиятъ се лиши отъ удоволствия, трѣба да започне да се учи; когато болниятъ оздравѣе, трѣба да напусне болницата; когато затворникътъ излежи наказанието си, трѣба да излѣзе отъ затвора и да не мисли за новитѣ условия, които го чакатъ: затворнишкитѣ и външнитѣ условия сж диаметрално противоположни. Съврѣменнитѣ народи сж вече освободени отъ затвора, но още не знаятъ

и не могат да се приспособяват на външнитѣ условия, като мислят че набралата се вода, когато се пусне и разлѣе, причинява само пакости — не, тя и ползува окръжаващитѣ растения. Проблемата е, слѣдователно, не дали да поддържаеме нашитѣ затвори и да ги реформираме, а да прѣустроимъ външния животъ, защото затворитѣ се създаватъ отъ неуредбата на тоя животъ. Всички обществени системи трѣба да бждатъ само спомагала, упжтвания за човѣчеството, а не затвори, понеже послѣднитѣ не разрѣшаватъ никакви задачи: тѣ сж само врѣменни ограничения, въ които енергиитѣ се разрастватъ, а ако тия енергии не се използватъ, формитѣ се разрушаватъ. И виждаме тогава, защо хората остаряватъ и умиратъ. Това се отнася не само за човѣка, а за всички сжщества: тѣ минаватъ прѣзъ сжщия процесъ и учатъ тоя великъ законъ, че трѣба да се приспособяватъ къмъ новитѣ условия.

И на българитѣ е дадена сега една велика обществена задача за разрѣшение. И тѣ трѣба да я разрѣшатъ по всичкитѣ правила на живата математика и гесметрия. Могатъ ли съврѣменнитѣ тѣхни математици да имъ разправятъ, какои сж тия правила? Могатъ ли тѣхнитѣ свещеници, като свѣтятъ вода, да разрѣшатъ сжщата задача, или архитектуритѣ и инженеритѣ — като строятъ сградитѣ имъ? Трѣба на всичкитѣ тѣхни водачи да даде Господъ правилно разумѣние . . .

Ако това стане, и българитѣ ще стигнатъ, въ своето развитие, оная стадия, въ която ще бждатъ годни за прѣдтечи на новата раса. Защото знае се, че черната раса е развила само низшитѣ чувства, жълтата — само органическата сила на човѣка, а бѣлата — неговата умствена сила. Расата, обаче,

която иде, ще развива неговитѣ духовни сили, за да може той да бжде господарь на тия сили и да ги използува не за зло, а за добро. Слѣдователно, бѣлата раса ще стане майка на шестата раса, която ще бжде носителка на всички ония възвишени идеи, за които всички поети, философи, учени и пророци сж говорили въ миналото. Българитѣ могатъ да се приготвятъ за идването на шестата раса.

Наистина, черепътъ на българина е много дебелъ, черния му дробъ има особено устройство и за това той е много упоритъ и много злопаметенъ, поради което всѣкога си е създавалъ нещастия. Изисква се време докато тази глава поизтънѣе и черния дробъ да вземе такъва форма, която да бжде по-податлива за правилното развитие. Вслѣдствие сегашното устройство на българина, неговитѣ чувства мжно се възпитаватъ и той е подложенъ на редъ мжчения. Българинътъ отъ поука не взема, а само отъ опитностъ. Затуй, откогато той се е заселилъ на Балканитѣ, това мѣсто е най-разбърканото. Той не взема поука и отъ страданията на другитѣ народи. Еврейскиятъ народъ прѣслѣдваше и избиваше свситѣ избраници и пророци, но не хароса. Латинската раса създаде инквизицията — и тя не постигна цѣльта си. Само културнитѣ народи отъ англо-саксонската и тевтонската раси сж сравнително по-свободолюбиви и затова иматъ по-силна вжтрѣшна връзка. Тамъ се схваща, че народитѣ, които искатъ да иматъ бждеше, трѣба да се въодушевяватъ отъ най-възвишени идеали, но не отвлѣчени, а такива, които изразяватъ вжтрѣшната връзка между материалното и духовното, като подчиняватъ материалнитѣ условия на духовнитѣ. Българитѣ, обаче, още сж далечъ да схванатъ това положение и още се опитватъ да спѣватъ общественитѣ разли-

чия. Още въ старото българско царство тѣ изгониха богомилитѣ но за това останаха петъ вѣка подъ робство. Богомилитѣ занесоха своята култура на западъ, и народитѣ които ги разбраха, приложиха на практика социалнитѣ имъ идеи. А сега, ако българитѣ разбератъ своето минало, не ще направятъ сжщитѣ грѣшки и ще иматъ по-добри резултати въ обществения си животъ. Повторенията на грѣшкитѣ не носятъ никаква поука, а само глупости и разочарования. Ние виждаме, че между всичкитѣ обществени дѣйци има допирни точки, идеитѣ имъ не се различаватъ сжщественно, а слѣдов., могатъ да намѣрятъ единъ общъ модусъ, въ който идеитѣ ичъ да се схождатъ и хармонизиратъ за общото благо на всички и на човѣчеството. Трѣба да се разбере, че всѣки който има зрѣние, може да възприеме свѣтлината, но не всѣки разбира смисъла и ползата отъ свѣтлината; всѣки, който има уши, може да схване и разбира музиката и говора, но не всѣки може да схване дълбокия смисълъ на живота, говоримото слово; всѣки, който има сърце, може да чувствава любовта и обичята въ себе си, но не всѣки може да разбере нейния вжтрѣшенъ стремежъ и великото благо, което тя носи въ обятията си за ония души, които сж готови да приложатъ нейната жива сила. Вслѣдствие на това, малко хора има въ свѣта, които живѣятъ въ пълна смисълъ на думата. Едни живѣятъ и страдатъ, други живѣятъ и вегетиратъ, трети живѣятъ и умиратъ, а четвърти живѣятъ и възкръсватъ. Слѣдователно, когато дойде туй четвърто състояние въ съзнанието на обществото, тогава ние ще бждемъ на границитѣ на новата епоха, която носи истинска свобода на цѣлото човѣчество. А тя вече хлопа на всѣки умъ, на всѣко сърце и на всѣка душа. Който може да мисли, да чувствува и да се стреми, ще разбере.

Умътъ сърцето и волята

ВЛИЯНИЕТО ИМЪ ВЪРХУ ЖИВОТА — ФОРМА,
СЪДЪРЖАНИЕ И СМИСЪЛЪ НА ЖИВОТА

Ние можемъ да характеризираме тия три принципи на човѣшкия животъ като три велики сили, които работятъ за неговото съграждане. Сами по себе си тѣ сж невидими и не можемъ да ги конкретизираме и изпитае като материални силни, но тѣ се изразяватъ' въ тритѣ главни системи на човѣшкия организъмъ, отъ които можемъ да сждимъ за тѣхната проява и дѣйность. Принципътъ на ума или силата на умствения животъ се обусловва отъ мозъчната нервна система, въ която главната роль играятъ мозъкътъ, нервната система и чувствата на човѣка. Принципътъ на сърцето или силата на чувствителността е свързана съ неговата дихателна, кръвообръщателна и храносмилателна система, въ която главната роль играятъ дробоветѣ, стомахътъ и кръвоноснитѣ сждове, носители на чувствителността у човѣка. Волята на човѣка, която е обусловена отъ най-висшата му способность — разума, е сила, която се проявява чрѣзъ тѣй нарѣчената двигателна система. Гласната роль въ нея играятъ мускулитѣ, лигаментитѣ и краищницитѣ. Човѣкъ е разуменъ само тогава, когато знае, какъ да употрѣбява разнитѣ членове на тѣлото си. Въ тѣхъ трѣбва да има хармонична проява. Когато единъ организъмъ дѣйствува по тоя начинъ, ние казваме, че една висша разумна сила се проявява чрѣзъ единъ цѣле-

съобразенъ законъ вжтрѣ въ самата природа. Законъ-съобразността и цѣлесъобразността се проявява само въ дадения случай: тя дѣйствува само въ настоящето. Запримѣрь: цѣлесъобразно е човѣкъ да се храни, понеже храната уталожва глада му и го избавя отъ страданията, на които е изложенъ безъ нея. Но само подходящата храна уталожва глада. Тя трѣба да има тѣсна връзка съ самия организъмъ. И всѣкога, когато се взема една храна, която не е законъсъобразна и цѣлесъобразна, тя слѣдъ като задоволи гладния, произвежда болеститѣ. При такива случаи ученитѣ хора казватъ, че законътъ въ природата не дѣйствува правилно. Мисълта, като разумна сила въ природата, е свързана съ всички живи същества, които се стремятъ да намѣрятъ подходяща за себе си храна, което значи, да намѣрятъ условията при които могатъ да живѣятъ и да запазятъ това състояние за по-дълго врѣме. И слѣдователно, въ всички органически същества забѣлѣзваме способността да наблюдаватъ и изслѣдватъ всичко — тѣ сж първитѣ пионери на науката. За доказателство на това всѣки може да направи единъ малкъ опитъ: ако поставитѣ една вждица въ нѣкоя бистра течеща вода и ако нѣкой отъ жителитѣ на тая вода напр., рибата, се хване еднажъ-дважъ на вждицата и се освободи отъ нея, запомня формата ѝ, почва да я заобикаля и никога вече не се залавя на нея. Правени сж и други опити: турятъ се охлюви въ една градина и послѣдната се загражда съ електрическа жица, пуца се слабъ токъ по тази жица и всѣки охлювъ, който е миналъ прѣзъ този токъ, ако го е опарилъ, втори пжтъ не приближава до жицата. Ония, които не сж се занимавали съ тия тънки наблюдения въ природата, счи-

татъ, че низшитѣ сщества не притежаватъ никаква интеллигентностъ, никаква разумностъ, но истината е, че тия сщества по своята схватливостъ и изобрѣтателностъ далечъ сж надминали човѣка. Другъ примѣръ: морската звѣзда, ако ѝ откъснете единъ кракъ, знае какъ да го създаде, а човѣкътъ, ако откъснете крака му, не знае какъ да го създаде. Ще каже нѣкой, че това прави природата. Ако е така, то защо тя не създаде и откъснатия кракъ на човѣка? Слѣдов., морската звѣзда има нѣкаква специалностъ, каквато човѣкъ не знае. Когато нѣкой виртуозъ изпълнява едно музикално творение, то кой въ сщцностъ го изпълнява: природата или човѣкътъ? Разбира се, човѣкътъ. Той се отличава въ дадения случай като индивидъ: не всѣки може да изпълнява като него, това изпълнение е негова специалностъ. А тази негова специалностъ не е израстнала въ единъ день или въ единъ мѣсець или даже въ една година — тя се дължи на усилията на редъ поколения отъ индивиди, които сж работили въ това направление, но единъ отъ тѣхъ достигналъ да изрази тая специалностъ въ единъ разуменъ актъ и ние казваме, че природата работи въ него.

Въ свѣта всѣко сщество оказва извѣстно влияние и полага извѣстно усилие, за да прояви по-ползотворно силитѣ, вложени въ неговото естество. Тия усилия не могатъ въ единъ день да станатъ извѣстни на окръжаващитѣ по-високостоещи сщества, а се изикватъ дълги столѣтия на усилен дѣйностъ за да се прояви разумниятъ стремежъ, който е вложенъ отъ самото начало и дѣйствува въ дадения моментъ. Слѣдователно, по сщция законъ на аналогията ние сждимъ, че отъ устройството на

човѣшкия мозъкъ, на наслояването на клѣтките му, отъ разпрѣдѣлението на тѣхнитѣ функции, отъ продължението на нервната система, която се простира по цѣлото тѣло, — ние сждимъ за усилията на тази индивидуална разумна вжтрѣшна сила, която е работила съ хиляди години въ едно и сжщо направление, за да произведе този органъ една отъ най-главнитѣ необходимости за проявяването на човѣшката мисль, за създаването на сегашнитѣ общества и на сегашната култура въ всичкитѣ нейни висши и низши прояви. Тамъ, дѣто мозъкътъ е развитъ, т. е. върви по възходяща степенъ на своето развитие, проявява се висшата култура на човѣка, а тамъ, дѣто върви по нисходяща степенъ на развитието си, образуватъ се тѣй нарѣченитѣ низши култури. И тѣй, едната, възходящата степенъ на това природно развитие ние кръщаваме съ думата добро, а другата, нисходящата степенъ на развитието ние наричаме зло. Или пъкъ ние можемъ да си послужимъ съ едно сравнение: ако дадемъ на нѣкой възрастенъ и разуменъ човѣкъ, който е изучилъ отлично нѣкое изкуство, като напр., художникъ, скулпторъ и пр., извѣстни материали, той ще създаде хубави произведения, но ако дадемъ сжщитѣ тия материали на нѣкое дѣте, което никога не е учило това изкуство, то ще направи голѣми пакости съ тѣхъ. Слѣдователно, ония хора, които вървятъ по възходящата степенъ на развитие, наричаме разумни и благородни, а ония, които вървятъ по нисходящата степенъ на развитие, наричаме некултурни и тѣ често правятъ зло, но не отъ желание, а за да се учатъ — тѣ правятъ опити, ощетяватъ окръжаващитѣ ги и ние ги наричаме врдни за обществото.

Видимитѣ аномалии, които съществуватъ въ природата, произтичатъ отъ ония факти, които ни показватъ нарушението на разумнитѣ закони въ свѣта. Тия закони именно обусловватъ живота въ единъ или другъ смисълъ. И тъй, когато разумнитѣ принципи въ природата вървятъ по низходящата степенъ на своето развитие, образуватъ всички низши форми и низши организми, които съставляватъ основата, отъ дѣто започва възходящата, висшата култура на човѣка. Сжщото това потвърждава както религията, така и съврѣменната официална наука, а именно, че първоначално сж се явили най-низшитѣ форми, низшитѣ сили, между които е съществувала съ хиляди вѣкове ужасна борба за прѣдимство. Морета, океани, планини, вулкани и пр. — всичко се дължи на тѣхъ. И слѣдъ като тази вжтрѣшна борба е достигнала до своя краенъ прѣдѣлъ, явили се по-висшитѣ форми, една отъ които е човѣшката. Еволюцията на формитѣ взема друго направление, макаръ тази борба още да не е стихнала — тя, въ сравнение съ миналото, съ хиляди пжти се е намалила. А когато и туй висше развитие достигне до крайнитѣ прѣдѣли, които трѣба да обхване въ себе си, ние ще имаме тогава една нова култура, която ще почива върху съвсѣмъ нови основи и съвсѣмъ други закони отъ тия, които сега управляватъ свѣта.

За сега, цѣлата духовна дѣйностъ на човѣка е съсрѣдоточена на земята въ клѣткитѣ, които образуватъ мозъка. И слѣдователно, полезно е да се изучава тѣхното развитие и тѣхната хигиена. Ние ще си послужимъ съ единъ простъ опитъ: ако вземемъ за примѣръ тѣй нареченитѣ пирамидални клѣтчици, които образуватъ най-горното наслояване на мозъка, ще забѣлѣжимъ, че тѣ сж свързани, като

скачени, съ своитѣ крайнини. Когато човѣкъ е нормаленъ, тия скачвания на клѣтчицитѣ сж хармонични и чрѣзъ тѣхнитѣ крайнини се прѣдава мозъчната енергия, която служи за проводникъ на мисълта. Тогава ние казваме, че човѣкъ правилно мисли и чувствува т. е. правилно се проявяватъ и мисълта и чувствуванята на човѣка.

Нека направимъ сега едно малко отклонение: ако изучимъ мозъка като едно цѣло, ще видимъ че прѣдната му часть служи за проявяване на чистата мислителна сила, задната му часть — за проявление на човѣшкитѣ низши наклонности, горнята му часть — за проявление на човѣшката моралность, а страничнитѣ области служатъ на волевитѣ проявления. Значи, когато всичкитѣ тия пирамидални клѣтки сж хармонично, свързани и дѣйствуватъ хармонично, то умътъ, чувствата и волята дѣйствуватъ хармонично. Но при умора или усилена дѣйность, нехигиенична храна или нередовенъ животъ, който често става причина за натрупване на тѣй наречената млѣчна киселина, която, отъ своя страна, започва да парализира и да осакатява дѣйностьта на тия клѣтки, забѣлѣзва се да се свиватъ крайнинитѣ имъ и да се образуватъ междини. Въ такъво състояние на човѣка често му се спи, усѣща неохотѣ за работа, има неразположение на духа, енервира се и други такива отдѣлни аномални проявления.

Онзи, който не е запознатъ съ дълбокитѣ причини на живота, не знае и дѣйностьта на човѣшкия духъ. Последниятъ работи съ опрѣдѣлени математически таблици, които сж създадени прѣди самата вѣчность и образуватъ тѣй наречената божествена и неизмѣнна математика, възъ основа на която е съградена сегашната коз-

мична вселена — вселена, на която всички дѣйствия сж строго и разумно опрѣдѣлени. И нѣкой пжтъ намъ се струва, че дѣйствията на природата сж неразумни, това се дължи на натрупването на млѣчната и пикочна киселини, които осакатяватъ пирамидалнитѣ клѣтки на мозъка, та когато трѣба да наблюдаваме, ние спимъ когато трѣбва да дѣйствуваме, ние се енервираме, а когато трѣба да работимъ, ние намираме, че животътъ е безсмисленъ. Въ такъвъ случай ние се намираме въ положението на онзи знаменитъ американски проповѣдникъ, чийто стомахъ се развалилъ, но той не обърналъ на това внимание. Когато, обаче, стомахътъ съ развалата си създалъ въ тѣлото му млѣчната и пикочна киселини и ги прѣпратилъ въ мозъка, обрѣменилъ го и той почналъ да мисли, че всичкитѣ негови слушатели сж демони, излѣзли изъ пѣкъла, които нищо не разбиратъ. Тогава започналъ да сипе върху тѣхъ огънь и жупелъ, защото не разбирали какъ да живѣятъ. Но благочестивитѣ му слушатели изпратили своя проповѣдникъ въ една клиника, гдѣто му промили стомаха съ топла вода, подържали го нѣколко мѣсеци на правилна диата и хигиена, прѣмахнали се млѣчната и пикочната киселини отъ организма му, освѣжилъ се мозъкътъ на тоя виденъ проповѣдникъ и той се върналъ на амвона съ новъ възкрѣсналъ духъ, като почналъ да мисли, че Царството Божие е слѣзло на земята, и да вижда въ лицето на слушателитѣ си свои братя и сестри, а не демони. Религиознитѣ хора ще изяснятъ туй проявление като кажатъ, че нѣкой демонъ го е обсебилъ, медицинитѣ ще кажатъ, че мозъкътъ на тоя проповѣдникъ е анормаленъ, а простата причина седи въ това: не е спазилъ ония елементарни правила на

живота за храната, допусналъ отровитѣ на млѣчната и пикочни киселини въ организма си и тѣ сж разстроили основитѣ на неговото мислене, чувствуване и дѣйствиe. И съврѣменнитѣ „културни“ хора спорятъ отъ една и друга страна и искатъ да се докаже, има ли Богъ или нѣма. А въпросътъ е ясенъ: когато животътъ се развива споредъ ония математически закони на човѣшкия духъ, които сж положени прѣди самата вѣчностъ, като всѣка мисль и всѣко чувство сж разумни и произвеждатъ извѣстно благо за самия човѣкъ и неговитѣ ближни, то отъ само себе си се разбира, че има Господъ. Но когато тия закони сж нарушени и мозъкътъ на човѣка е обрѣмененъ съ млѣчна и пикочна киселини, вслѣдствие на което животътъ се изразява въ зло за самия човѣкъ и за окръжаващитѣ го, тогава казватъ, че нѣма Господъ. А това значи на юридически езикъ: да изпълнишъ или нарушишъ закона. И тогава, щомъ нѣма Господъ, сждиитѣ се явяватъ на неговото мѣсто. Ако ли има Господъ, нѣма нужда отъ никакви сждии. Слѣдователно, отъ това становище, ние считамъ, че всички анормални проявления — лъжата, кражбата, убийството, завистьта умразата и т. н. — се дължатъ на неразумното натрупване на тия излишни киселини у човѣка. И затова практичниятъ българинъ казва: „много кисель станалъ“ или „вкисналъ се“. Прочее, правилниятъ животъ ще започне, когато избавимъ хората отъ тѣхното вкисване. Въ туй направление, за да може пирамидалнитѣ клѣтчици на мозъка да бждатъ разположени правилно и мислитѣ и чувствата да се проявяватъ сжщо правилно, ние всѣкога трѣба да се вдъхновяваме отъ всички благородни пориви и стремежи въ живота, да се хранимъ скромно и хра-

ната ни да бжде най полезната въ всѣки случай. Когато казанитѣ пирамидални клѣтки, както и клѣткитѣ на цѣлия мозъкъ, сж нормални и дѣйствуватъ правилно, то главата и лицето ни добиватъ най-правилна форма, крайнинитѣ ни добиватъ външна симетричностъ, дробоветѣ и стомахътъ ни дѣйствуватъ добрѣ, човѣкъ се намира въ прѣкрасно състояние на духа, жизнерадостенъ и готовъ да се пожертвува за другитѣ. Защото само добриятъ и разумниятъ човѣкъ въ пълненъ смисълъ може да се самопожертвува, а неразумния окръжаващитѣ сили го жертвуватъ. Тѣй става сега съ хората на земята: окръжаващата природа жертвува хората т. е. отнема живота имъ. Никоя научна теория до сега не е дала нѣкакъвъ модусъ или едно правилно разрѣшение на въпроса за избавление отъ това зло. Хората отъ хиляди години страдатъ и умиратъ, развиватъ се въ тѣхъ най-ужасни болести, приключения и измъчвания, но и до сега ние не можемъ да си дадемъ отчетъ за сжщинскитѣ причини, а просто се залъгваме само съ думитѣ: „тѣй искалъ Господь“, както казватъ проститѣ хора, или „тѣй създалъ Господь свѣта“, както казватъ ученитѣ и религиознитѣ хора, или „това е необходимо зло въ природата“, както увѣряватъ рационалиститѣ, а материалиститѣ твърдятъ: „това е просто една илюзия“. Да „илюзия“, но доста осезателна, отъ която всички плачатъ. Така нашето положение се уподобява на онова на единъ проповѣдникъ, който подържалъ, че нѣма никаква нужда отъ пари, че тѣ сж една илюзия. Единъ отъ неговитѣ слушатели обаче, го обралъ и проповѣдникътъ почналъ да се оплаква, че му взели паритѣ. А слушательтъ който го обралъ, просто му казалъ: „защо се оплаквате, вие сте освободенъ отъ излиш-

ното въ живота“ . . Споредъ насъ, паритѣ сж: потрѣбни, само за да се движи колелото на живота, да създаватъ работа на всички хора, служатъ като срѣдство за обмѣна на тѣхнитѣ енергии, за една съобщителна връзка между тѣхъ, като единъ стимулъ за труда и работа. Но щомъ тия пари прѣкъснатъ своята циркулация въ тоя смисълъ и се обърнатъ на орждия за прѣстѣпления, за създаване на нещастия, за изнудване съвѣстѣта на ближнитѣ, за измжчване на слабитѣ, тогава ние казваме: паритѣ сж непотрѣбни въ този смисълъ. Слѣдователно, ние трѣбва да се повърнемъ въ своя душевенъ миръ, да изучимъ разумното въ себе си, не чрѣзъ метода на отричането, а чрѣзъ оня на допускането, не чрѣзъ метода на разрушението, а — на съграждането, не чрѣзъ метода на умразата и злобата, а — на обичѣта и благородството, т. е. чрѣзъ всички методи на добродѣтелитѣ, които сж скрити въ човѣшкия духъ. Когато ние почнемъ разумно да изучаваме живата природа и да виждаме въ всѣко живо сжщество една жива, съзнателна душа, ние ще бждемъ близо до разрѣшението на тази велика задача на живота, т. е. ще знаемъ, какъ да употрѣбяваме своя умъ, своето сърце и своята воля: умътъ — при разглеждане условията на самия животъ, сърцето — когато изучаваме съдържанието на тоя животъ, и волята — разумния смисълъ на живота. Трѣба да знаемъ, че всѣка форма е потрѣбна, за да се изрази чрѣзъ нея едно съдържание а всѣко съдържание е необходимо, за да се изрази вжтрѣшния смисълъ на самия животъ. Слѣдователно, формата, съдържанието и смисъла ние ги свързваме: формата съ ума, съдържанието съ сърцето, а смисъла съ човѣшката воля. Когато

правилно мислимъ, това значи, че имаме всички подходящи и красиви форми, въ които можемъ да вложимъ божественото съдържание на живота, а щомъ имаме това съдържание, сърцето ще почне правилно да се проявява, и пирамидалнитѣ клѣтки ще работятъ въ унисонъ. А щомъ имаме съдържанието, ще имаме и вжтрѣшната сила, която ще даде смисъла на живота, въ който смисълъ може да се прояви човѣшката воля, защото само когато разумно дѣйствуваме съ волята си, ние живѣемъ смисленъ животъ. Слѣдователно: правилно мислене, правилно чувствуване и правилно дѣйствуване сж необходими за ума, сърцето и волята.

По-вече свѣтлина!

Свѣтлината — това е творчески актъ на великата природа. Тя разграничава битието отъ небитието, врѣмното отъ вѣчното, реалното отъ прѣходното. Свѣтлината — това е първиятъ актъ на пробуждане въ живота на природата. А подъ думата „пробуждане“ ние разбираме: минаването отъ безграничното състояние на природата къмъ ограниченото състояние, отъ свѣрхсъзнанието къмъ подсъзнанието.

Това сж думи мъчни за разбиране отъ нѣкои, въ тѣхната вжтрѣшна сжщина. Ако поискате мнението на съврѣменитѣ физици върху свѣтлината, тѣ ще ви я опрѣдѣлятъ като редъ вълнения, въ които влизатъ седемъ цвѣтове — отъ червения до виолетовия и ще ви изчислятъ, че червениятъ цвѣтъ се състои отъ 428 билиона трептения, а виолетовиятъ — до 739 билиона. Туй е границата или областта на свѣтлината, въ която тукъ, въ физическия свѣтъ, тя може да се прояви. Това е тѣй по отношение на физическия свѣтъ. Но какво отношение има свѣтлината къмъ човѣшкия умъ? Отъ съврѣменитѣ наблюдения и опити се показва, че никаква умствена дѣйност не може да се извърши, никаква органическа проява не може да стане, безъ присѣтствието на свѣтлина. И ние ще направиме едно общо твърдение, че степенъта на развитието на всички сжщества зависи отъ качеството и количеството на свѣтлината, която присѣтствува въ даденъ моментъ. Туй разграничение можемъ да го отнесемъ и до самия

човѣкъ: всички хора се различаватъ по степенъта на свѣтлината, която тѣ се явяватъ способни да възприематъ и произвеждатъ. Можемъ да твърдимъ и друго: че и самиятъ характеръ, самата духовна проява на човѣка зависи отъ качеството и количеството на тази свѣтлина.

Че това е тъй, ние можемъ да го докажемъ съ най-силни аргументи. Но понеже тѣ спадатъ къмъ най-висшата, трансценденталната математика, съ която малцина сж запознати, ще си послужимъ съ единъ отъ най-слабитѣ аргументи, за да бждемъ разбрани. Запримѣръ: тамъ дѣто присѣтсува червената свѣтлина въ своето най-низко проявление, всички ония сжщества, които по единъ или другъ начинъ сж складирали тази свѣтлина въ своята кръвъ, въ своя организъмъ, сж извънмѣрно активни и груби. Туй е вѣрно и за самия човѣкъ: когато той извънмѣрно се възбуди, и изказва своето негодувание, гнѣвъ и възмущение, всѣкога тоя цвѣтъ се появява на лицето му. И ако попита нѣкой, защо тоя човѣкъ се намира въ това състояние, ще му отговоримъ: защото той е приелъ малко свѣтлина! Гнѣвътъ или негодуванието въ даденъ моментъ, тъй както ние го схващаме, подразбира една вжтрѣшна нужда, отсъствие на нѣшо, за което ние се боримъ да го добиемъ. А кой се бори въ свѣта? — гладниятъ. Кой се стреми да забогатее? — бѣдниятъ. Кой търси знанието? — невежиятъ. Кой иска силата? — безсилниятъ. Кой жадува за славата? — безславаниятъ. Кой търси живота? — мъртвиятъ. Ние употребяваме тия думи въ широкъ смисълъ; думата „мъртавъ“ употребяваме въ смисълъ аномаленъ покой, който всѣко сжщество иска да измени. Смъртъта, това е по възможность най-малката

величина на живота. Следователно, като казваме по-вече свѣтлина, ние подразбираме условията, при които можемъ да измѣним сегашния си неестественъ животъ.

Всички свърѣменни хора, общества и народи страдатъ отъ липсата на свѣтлина. Тя сжществува изобилно въ външния свѣтъ, но не остава вътрѣ въ насъ. Вслѣдствие на това се зараждатъ всичкитѣ отрицателни чувства, които сега спъватъ развитието на човѣчеството и разяждатъ неговия организъмъ, прѣчатъ на неговия умъ и покварятъ сърцето му. Ако се съмнявате въ това, поставете който и да е индивидъ въ нѣкое нехигиенично жилище, кждѣто има много малко свѣтлина, и ще забѣлѣжите въ продължение на нѣколко години всичката разлика, която може да се появи въ дезорганизирането на индивида, в упадъка на неговитѣ умствени способности и неговия моралъ.

Свѣтлината въ природата е най-великия дѣецъ въ нейната творческа работа. Може нѣкои да ни възразятъ, че растенията не растатъ денемъ, а повече нощно врѣме. Ние признаваме тоя фактъ, но той означава, че свѣтлината, набрана отъ растенията прѣзъ деня, се прѣработва отъ тѣхъ, трансформира се въ тѣхъ вечерно врѣме. За едно просто разяснение, нека вземемъ разтежа на любеницитѣ и пъпешитѣ: всѣки може да направи единъ малъкъ опитъ, като посади нѣколко семки. ще забѣлѣжи, че ластуната ще израстне нѣкой пжтъ нощно врѣме до една педя, а денемъ растенто ѝ е много слабо. Ако условията на вечерята се измѣнятъ рѣзко отъ топлокъмъ студено, тоя процесъ спира. А що прѣдставлява студътъ самъ по себе си? Споредъ нашето схващане, студътъ — това е малко количество свѣт-

лина. А тамъ, където има малко свѣтлина, и топлината е малко, защото топлината не е нищо друго, освѣнъ първото проявление на свѣтлината като движение, което усѣщаме съ пипане, тъй като съ нашето зрение не можемъ да схванемъ топлината, като проявление на свѣтлината.

Сега, ще направимъ още и друго твърдение: че всички велики идеи, възвишени чувства и дѣла се прявяватъ при най-изобилна свѣтлина, не външна, но вътрѣшна. Че това е така, вижда се отъ обстоятелството, че най-възвишенитѣ индивиди въ човѣчеството, които сж добили туй велико свое развитие, наричаме свети и, което значи, че тѣ свѣтятъ, станали сж хора на свѣтлината. Слѣдователно, когато всички хора добиятъ това състояние — да бждатъ свѣтящи — когато самитѣ общества и народи придобиятъ тия способности, само тогава ние ще имаме една възвишена култура. Отъ това гледище, всички прѣдмети на земята, всички растения, животни и форми на хората, не сж нищо друго, освѣнъ свѣтлина, измѣнена въ своитѣ най-разнообразни прояви. Съ една рѣчь, всичко е свѣтлина. Отъ всичко туй слѣдва, че свѣтлината, за която говоримъ, не е мъртва, не се състои само отъ трепетения, както мислятъ физицитѣ, но тя съдържа нѣщо по-вече. Отъ чисто физическо гледище, ние опрѣдѣляме човѣка по неговитѣ външни прояви — по формата и движенията му. Но за да се раздвижи той, трѣбва да се е появило у него нѣкое чувствуване, а за да се прояви то, трѣба да се е пробудила у него нѣкоя мисль, а за да се прояви мисльта, дошла е нѣкоя малка свѣтлинка. И тъй, когато ние проучваме битието, проучваме въ сжщностъ оня великъ принципъ, на живота, който е произвела свѣтлината, а свѣтлината

сама по себе си е произвела всички послѣдващи живи форми въ природата. И когато ние говоримъ, че трѣба да бждемъ носители на новитѣ идеи, на всичко онова, което е възвишено и благородно, което служи за унапрѣдването на дома въ неговата приготвителна работа, на обществото — въ неговата организационна работа, на народа — въ неговата растеща дѣйностъ и на човѣчеството — въ неговата еволюция и изпълнение на неговитѣ най-висши идеали — да цѣвне и завърже доброто въ свѣта да се прояви висшия животъ, да се зароди висшата мисль, да се явятъ висшитѣ характери въ свѣта, да се яви любовта въ свръхсъзнанието на човѣка, въ своитѣ безгранични прояви, да се подкрѣпи тази любовъ съ методитѣ на Божествената мждростъ, да се озари пжтя на човѣшката душа съ силнието, което изтича отъ истината, да се размѣрятъ границитѣ на тоя стрѣмежъ съ мѣрката на висшата божествена правда, да се тури вѣчното основание на добродѣтелята, върху която всичко трѣба да се съгради — ние подразбираме, че трѣба да се отворятъ голѣми и широки прозорци на човѣшкото знание, а не срѣдневѣковни мазгали. Но не само това, а и цѣлиятъ покривъ на бждещето човѣшко жилище трѣба да бжде направенъ отъ прозрачна материя, отъ най-финно стѣкло, прѣзъ което да прѣминава свѣтлината. Изразяваме се символично, но подразбираме, че човѣшката глава — черептъ — трѣба да бжде тѣй пластична, мозъкътъ тѣй възприемчивъ, сърцето тѣй чувствително и волята тѣй дѣятелна, та да бждатъ винаги отзивчиви на всичко, което е възвишено и благородно въ живота. Най-хубавитѣ фотографски апарати сж ония, на които пластинкитѣ сж най-чувствителни къмъ свѣтлината.

Ученитѣ хора даже сж сполучили сега да направятъ такива пластинки, които да схващатъ и свѣтлината, която изтича отъ човѣшкиятъ мозъкъ, колкото малка и да е тя.

Хората трѣба да бждатъ идейни, а идейни ние наричаме само хората на свѣтлината, съ които можемъ да се разбираме. Както свѣтлината прониква цѣлото пространство и не се спира прѣдъ никакви прѣгради, така и нашитѣ мисли, нашитѣ идеи и нашитѣ чувствуванія, които сж родени отъ свѣтлината, трѣба да иматъ качествата на тоя принципъ — на своя прародителъ. Различаването на единъ човѣкъ отъ другъ става най добръ по правилата на свѣтлината. По какво се отличава културниятъ човѣкъ? — по своята свѣтлина. По какво се отличава учениятъ? — Пакъ по свѣтлината на неговото знание. По какво се отличава философътъ? — по свѣтлината на неговия разумъ, която му разкрива дълбокия смисълъ на битието. По какво се отличава поета? — По силата на неговата божествена интуиция. По какво се отличава духовниятъ и святиятъ човѣкъ? — По силата на свѣтлината, която прониква въ неговия животъ и му дава възможность да изслѣдва битието на всички сщества и да сподѣля тѣхнитѣ радости и скърби, колкото малки и да сж тѣ. По какво трѣба, най-сѣтне, да се отличава държавникътъ и политическиятъ дѣецъ? — По свѣтлината, която трѣба да прониква въ него, за да бжде прозорливъ и да вижда отъ далечъ направлението, въ което насочва колата на своя народъ, да види дали тоя пжтъ е изходенъ или не и кждѣ трѣба да се поправи, дали всички негови мостове сж си на мѣстото и дали всички спирни станции сж запасени съ достатъчно количество храна за пжтниците. Само

въ нея никакъвъ моралъ. И най-малкия наклонъ да ѝ дадете, тя веднага взема такава посока. Върно е, че водата е най-слаба по своето сцепление, но е и най-необходима за живота. И хората на новитѣ идеи мязатъ не на диаманти, а на вода. На тѣхъ може да се хвърлятъ много укори, както и на водата, но трѣба да се знае, че безъ тѣхъ въ свѣта нищо не може да стане, т. е. че тѣ сж необходими. Водата е опасна не въ естественното си състояние, а само когато туримъ срѣщу течението ѝ нѣкоя прѣграда, нѣкой бентъ и искаме да спремъ движението ѝ, което има голѣмъ наклонъ — Тогава тя става наистина много опасна за ония, които живѣятъ по-долу. Можемъ ли да издигнемъ тия бентове до небето, за да я спремъ? Разбира се, не може. Напротивъ, колкото по-високо вдигаме нашитѣ бентове, толкова по силна става водата, за да трѣгне пакъ по стария пжтъ, който природата ѝ е опрѣдѣлила, Това сж, впрочемъ, само намеквания за разсъждение, безъ да имаме прѣдъ видъ да се укорява който и да е. Ние не трѣба да направимъ погрѣшката, която жителитѣ на гр. Джонстаунъ (Америка) направиха въ края на миналия вѣкъ: тѣ имали надъ града си рѣка, която текла тихо и спокойно съ вѣкове, но въ ума на тия културни американци се зародила идеята да запушатъ тая рѣка надъ града и да образуватъ едно езеро, за да се разхождатъ съ лодки по него, а зимно врѣме да се пързаятъ. Речено-казано и свършено: прѣдприятието било извършено и нѣколко години подредъ жителитѣ на гр. Джонстаунъ се радвали на своята културна придобивка — езерото си. Обаче, при едно голѣмо наводнение високиятъ бентъ се съборилъ и цѣлиятъ градъ Джонстаунъ билъ наводненъ до третия етажъ на кжщитѣ,

като по-вече отъ 2000 души хора се издавили.

Какво трѣба да се прави тогава? — Александрийската библиотека — тая цѣнна придобивка на хиляди столѣтия — не трѣба да се гори, а да се употребѣи за висши културни цѣли, и рѣката на Джонстаунъ не трѣба да се подпушва, защото е надъ града, а да се остави да тече въ своето естествено корито, за да се използва рационално. По сжщия начинъ и свѣтлината трѣба да се прокара отъ естественото си състояние направо въ ума. И веднага ще се яви осияние и право мислене, което по единъ естественъ начинъ ще ни покаже отношенията и връзкитѣ на всички нѣща, които сжществуватъ въ природата, и методитѣ на дѣйствие. Пжтя на нашата мисълъ ще бжде освѣтленъ. Тази свѣтлина трѣба да се прокара въ нашето сърце, за да произведе приятна топлинка, както, изобщо, слънчевитѣ лжчи въздѣйствуватъ на растенията. Така ще се зародятъ у насъ най-благороднитѣ чувства. Тази свѣтлина трѣба да се прокара и въ нашата воля, за да произведе онази пластична сила, за която въ природата нѣма прѣгради. Още прѣди хиляди години е казано, че умниятъ и благородниятъ човѣкъ може всичко да направи, защото той работи съ законитѣ на свѣтлината. А тия закони включватъ въ себе си великата хармония на битието.

И тъй, ако ни попитате: „какво да правимъ?“ — ще ви отговоримъ категорично: рѣшете искрено, да мислите ясно, да чувствувате благородно и да дѣйствувате безкористно. Като направите този опитъ, ще видите резултатитѣ. Ако бѣхте дѣйствували до сега така, резултатитѣ въ всичкитѣ отрасли на обществения и държавния животъ щѣха да бждатъ не като днешнитѣ. Вие дѣйствително сте вършили

всичко по законитѣ на тъмнината, и затуй тия резултати сѣ такива, каквито ги виждаме.

Вземете примѣръ пакъ отъ природата: изложете кое и да е цвѣте на слънцето и веднага въ него ще се пробуди истинското знание — то ще знае какъ да цвѣне, изложете и кое и да е плодно дърво на слънчевитѣ лъчи, и то не само ще се научи да цвѣне и завърже, но ще знае и какъ да узрѣе и да приготви своята сѣмка по най-правилень начинъ. Слѣдователно, по сѣщия законъ и ние, ако се изложимъ на божествената свѣтлина, ще се пробуди и у насъ заспалото отъ хиляди години знание. Свѣтлината не се търси, но се възприема. И когато човѣшката душа широко се отвори за нея, тя свободно влиза и прѣсъздава всичко по нови начини, неизвѣстни на съврѣменитѣ културни хора. Когато тая свѣтлина изпълни нашитѣ умове, проникне дълбоко въ нашитѣ сърца и обладае всестранно нашата воля, ще се въдвори миръ всрѣдъ всички съсловия на народа — агнетата нѣма да блѣятъ жално, кошките нѣма да крѣкатъ, прасетата нѣма да квичатъ, кучетата нѣма да лаятъ и да хапятъ — всички спорове ще прѣстанатъ, войнитѣ ще отживѣятъ врѣмето си и насилието ще остане като едно далечно възпоменание, видено на сѣне. Въ човѣшкия духъ ще се зародятъ тогава мисли велики, благородни, ще се явятъ характери самоотвержени, истински майки и бащи, чиято свѣтлина ще излѣкува всички болки.

И право е казалъ видния израилски пророкъ, че Богъ ще обърши всички сълзи отъ лицето на хората.

Не е ли дошло и за нашитѣ държавници врѣмето да обършатъ сълзитѣ на своя народъ? . . .

Разумнитѣ сили въ живата природа

РАЗУМНОСТЪТА, ПРОЯВЕНА ВЪ УСТРОЙСТВОТО НА
ОРГАНИЗМИТѢ — СВЕЩЕНИЯТЪ ЗАКОНЪ.

Живата природа въ своята цѣлокупность е проявление на разумни сили отъ разни градации, които сили живѣятъ въ пълна хармония, общение и единение. Всичкитѣ тѣ иматъ една висша цѣль, която ние наричаме Богъ — т. е. безграничното, безначалното, въ което всичко се движи, съществува и се развива. Животътъ въ сегашното си проявление тоже спада къмъ сжщата категория — разбира се, не земниятъ животъ, облѣченъ въ своитѣ земни желаня и стремежи, а животътъ на духовниятъ човѣкъ, въ душата на когото блика нѣщо божествено и велико. Че у човѣка съществува великото, за това говорятъ всички поети, философи и писатели. Тия поети и философи съзнаватъ, че задъ сегашното видимо се простира нѣщо разумно, законѣрно, въ което всички дѣйствия сж точно измѣрени, безъ никакви изключения. Противорѣчията въ свѣта съществуватъ само за невѣжественитѣ хора. А качества на невѣжественитѣ хора сж: тѣхната ограниченость, жестокость и насилие. Тѣ не знаятъ, че не може да се изнасили водата, защото колкото и да я биете, да я наказвате и каквито мѣрки да приложитѣ върху нея, тя всѣкога устоява, неизмѣняема по своята сжщина: като намѣри изходъ, тя всѣкога излиза.

Значи, водата не се нуждае отъ изменение, а отъ употреблениз. Отъ вжжето не може да искате да бжде право, да не се криви, а може да искате само качествата да бжде яко и гъвкаво: това сж качествата на вжжето; отъ скалата не може да искате да бжде мека и подвижна, а — да бжде устойчива. Слѣдователно, когато ние говоримъ за човѣшкия животъ, трѣба да го сравняваме съ водата: животътъ трѣба да се употребява разумно, а не да се ограничава или да се измѣня неговото естество. Туй е, което ние разбираме въ висшата наука, животъ. Никоя отъ миналитѣ култури, колкото и да е била напръднала, не е била въ състояние да измѣни естеството на живота: послѣдниятъ въ всички епохи се е проявявалъ все по единъ и сжщъ начинъ. Разликата е била само въ степенъта на разумността.

Разумността, която влиза сега въ живота, го измѣня въ неговата добра насока. Онова философско схващане, че въ живота има нѣщо лошо и зло, е едно криво схващане на самия животъ, едно неразбиране. То произтича отъ малкото свѣтлина, която иматъ хората, защото всѣко зло се върши само въ тъмнина. Туй, обаче, което е зло въ живота, то е примѣсъ отвънъ. Доказателство за това служи факта, че свирѣлитѣ животни обичатъ тъмнитѣ мѣста и бѣгатъ отъ свѣтлината. Животътъ изисква постепенно изчистване, филтриране, понеже въ своето развитие той не може да избѣгне примѣситѣ отвънъ, въ които губи своята прѣснота и яснота. Но както водата е едно необходимо условие за живота на земята, така и животътъ е едно необходимо условие за всички разумни сжщества; както водата можемъ да прѣвърнемъ въ течно и парообразно със-

тояние, така и тия разумни същества, по същия законъ, могатъ да трансформиратъ живота отъ едно състояние въ друго. Следователно, и съврѣменнитѣ общества, които желаятъ да иматъ единъ порядъченъ общественъ строй и разумно държавно управление, трѣбва да изучатъ законитѣ на тия разумни същества, които направляватъ всичко въ природата. Тѣй се обяснява и фактътъ, че още прѣдиднѣколко хиляди години Мойсей, видниятъ държавникъ и законодатель на евреитѣ, е казалъ на своя народъ закона: „да възлюбишъ Господа Бога твоего съ всичкото си сърце“, а прѣди двѣ хиляди години Христосъ е казалъ: „да възлюбишъ Господа Бога твоего съ всичкото си сърце, съ всичкия си умъ, съ всичката си душа и съ всичката си сила“.

Разумността въ живата природа ясно се очертава навсѣкждѣ. Да вземемъ който и да е организъмъ, което и да е растение или животно, а най-послѣ и човѣка. Като проучаваме тѣхното устройство, ние забѣлѣзваме тая разумна проява и законѣрностъ въ устройството и въ функциитѣ на живитѣ организми. Разбира се, за тая цѣль се изисква отличенъ умъ, прозорливъ интелектъ, силни способности и наблюдения, за да се схванатъ тънкоститѣ на разумното, което се проявява въ природата. За примѣръ, вземете дихателната система на човѣка и нейното устройство: процеситѣ, които ставатъ въ нея иматъ за цѣль прѣчишването на човѣшката кръвь; вземете храносмилателната система — стомаха съ неговото устройство, и ще видите, че той изпълнява своята работа тѣй разумно, тѣй щателно и отлично, както и ний-добриятъ химикъ не би могълъ да я извърши; вземете прѣдъ видъ кръвообръщението на човѣка, съ неговата артериална и венозна система

вземете устройството на неговото око, на неговото ухо, устройството на неговия езикъ; най-послѣ, вземете човѣшкия мозъкъ въ неговата отлична организация, тъй идеална и практична. Отъ всичко това човѣкъ всѣкога се замисля за онова, разумното, което седи скрито задъ проявеното, задъ видимото. Всички ония органи, центрове и сътива, необходими за проявление на разумното, сж вложени въ човѣшкия мозъкъ, разпрѣдѣлени и наредени по неговата поврхность, въ разнитѣ области, наречени отъ съвременната анатомия и физиология „лобове“, въ неговото дѣсно и лѣво полушарие, въ прѣдната и задната часть на мозъка, въ страничнитѣ му области и въ коронната часть на главата. Всички тия области сж снабдени съ редъ жички, които излизатъ отъ центъра на мозъка и чрѣзъ които се прѣдава двигателната и разумна сила на клѣткитѣ, които се занимаватъ съ функциитѣ на висшия разуменъ животъ на човѣка. Даже съ математическа точностъ можемъ да опрѣдѣлимъ съ каква енергия е снабдена всѣка отъ тия области за своята врѣменна служба.

Отъ малкия размѣръ, въ който се проявява разумността, не трѣба да заключаваме, че тя не съществува. Ако вземете една философска книга, произведение на най-отличния философъ на човѣчеството, написана най-щателно, то питаме: самата разумность вжтрѣ въ книгата ли е? Разбира се, не: тя е извънъ това съчинение. Въ послѣдното сж вложени само символитѣ, образитѣ, характеритѣ, чрѣзъ които можемъ да се домогнемъ до онази велика истина, която е извънъ книгата. И ако вие заличите тия символи, образи на характери вжтрѣ въ книгата, какво ще остане въ сама нея? Мислите ли че тя ще изгуби отъ своето тегло? Дѣйствително, прѣтег-

лена съ едни възни, съ които се теглят всички божествени нѣща, ниѣ ще намѣримъ загуба на една хиляда-милионна частъ отъ милиграма, но туй ще покаже липсата не на дѣйствителността, а на символитѣ, образитѣ и характеритѣ. Слѣдователно, по сжщата аналогия ние считаме човѣка като една жива книга или като една жива вселена, въ която разумното се проявява въ единъ малъкъ мащабъ. Когато организмътъ направи нѣкаква малка грѣшка, охлузи напримѣръ своята кожа, той ще почувствува една малка болка, която е признакъ на езика на живата природа и показва, че организмътъ е погрѣшилъ и се отклонилъ отъ правия пѣтъ на природата. Тя ни най-малко не спѣва тоя организмъ, като го тури въ нѣкъ затворъ, или изпрати нѣкои свои служители да му четатъ моралъ, или да го налагатъ съ бой, или да го убиватъ, защото се отклонилъ отъ правия пѣтъ, но тя му казва само: спресе и трѣгни въ противоположна посока. А, при това, на поврѣденото мѣсто тя изпраща всички най-добри работници, които започватъ да поправятъ сторенитѣ поврѣди и, може би, слѣдъ единъ часъ, единъ-два дни или една година всичко е въ редъ и порядъкъ: живиятъ организмъ продължава своята работа безъ спиръ. Разумността, слѣдователно, макаръ и да се проявява въ едва забѣлѣжимъ размѣръ, управлява цѣлесъобразно живота на тоя организмъ.

Тази висша разумность е самиятъ Богъ, който дѣйствува. Ако вземемъ устройството на човѣшкия мозъкъ, въ състава на който влизатъ 3 билиона и 6 милиона клѣтки, тия послѣднитѣ се различаватъ по степенъта на своята интелигентность. За примѣръ, клѣткитѣ, които образуватъ органитѣ за на-

блюденіе, схващане на формитѣ, величинитѣ, тяжеститѣ, численостѣта и реда, иматѣ способностѣта да наблюдаватѣ, отбѣлѣзватѣ и хроникиратѣ всички отношенія, които сжществуватѣ между нѣщата на вѣншния свѣтъ. Споредѣ степенѣта на развитието си, тѣ се намиратѣ вѣ прѣдняята частѣ на мозѣка и сж вѣ най-низша степенѣ на интеллигентна проява. Надѣ тѣхѣ се намира другѣ редѣ клѣтки, които стоятѣ на по-висока степенѣ на интеллигентностѣ: тѣ отбѣлѣзватѣ звуковетѣ, цвѣтоветѣ и продължителностѣта на врѣмето — способности, които всички одушевени сжщества иматѣ. Надѣ тѣхѣ се намира друга една група отѣ клѣтки, още по-интеллигентни, които разсжждаватѣ, сравняватѣ и разключаватѣ за причинитѣ и послѣдицитѣ отѣ фактитѣ, които ставатѣ, и доставляватѣ знанието на тия факти на човѣшкия умѣ. Надѣ тѣхѣ се намира още една група отѣ клѣтки, най-интеллигентнитѣ, които се занимаватѣ съ отвлѣченитѣ и невидимитѣ нѣща вѣ природата: тѣ хроникиратѣ явления, мисли и чувства, които обикновения човѣшки умѣ но може да схване, и ги прѣдаватѣ на човѣшката душа. Всичко това се опрѣдѣля отѣ съврѣменната наука съ думата интуиция, която произлиза отѣ прѣдставката ин, което значи вѣтрѣ, и корена та о — коренѣ отѣ единѣ старѣ езикѣ — което значи Богѣ, висше разумѣние, висша хармония, която работи вѣ човѣшката душа. Инта о значи божественото вѣ душата на човѣка.

Трудно е да се прѣдаде на съврѣменнитѣ хора дѣйствителностѣта на тази висша разумностѣ, по причина че тѣ още живѣятѣ вѣ единѣ свѣтъ, дѣто прониква малко свѣтлина. Затова тия области се прѣдставляватѣ за тѣхѣ като далечни магливости или тѣмни петна. И наистина, толкова мѣчно е да

се прѣдаде на съврѣмъннигѣ хора тази велика дѣйствителностъ, колкото е мжно да се прѣдаде на една културна мравя разумността на човѣшкия животъ въ всичкитѣ му прояви. Причината на това е, че у мравята нѣма ония органи, съ помощта на които тя да се домогне до сжщата висша истина, чрѣзъ която човѣкъ схваща нѣщата. За нея, мравята, човѣкъ сжществува като една отдѣлностъ, съставена отъ хиляди частици: ако тя се движи по него, всѣка частица отъ тѣлото му, даже всѣки косъмъ, тя счита като отдѣленъ прѣдметъ. И ако мравята би изслѣдвала човѣка, тя би го изслѣдвала така, както човѣкъ изслѣдва сега земята!

На това може нѣкой да ни възрази: що ни интересува това отвлѣчено знание, което нѣма никаква връзка съ настоящето. Тамъ е най-голѣмата погрѣшка. Разумното въ свѣта е вѣчното настояще, което прониква нѣщата, животѣ организми, и сжществата и напълно контролира живота имъ. Ако ние запитае нѣкой съврѣмененъ културенъ човѣкъ, защо трѣбва да яде, той ще ни отговори: „за да живѣя“. Но ние казваме, че животътъ е едно условие за проявата на разумното въ свѣта, и тогава ние задаваме втория въпросъ: защо човѣкъ трѣба да живѣе? На тоя въпросъ мнозина си повдигатъ рамената и отговарятъ: „трѣбва да се живѣе, но не знаемъ защо“. А ние отиваме по-нататкъ и казваме: трѣба да се живѣе, за да се прояви разумното, божественото въ насъ. А божественото е, което осмисля живота, то носи висшето благо, въ което се намира постоянното доволство за душата.

Слѣдователно отъ това гледище, ние трѣба да дадемъ на съврѣмънния животъ една разумна на-

сока. Отъ сжщото гледище, ние обясняваме съврѣ-
менното общество като единъ сжсъдъ, въ който
трѣба да се вложи живота, а въ тоя животъ да се
вложи разумното, което ще осмисли самото общес-
тво. Или, казано на обикновенъ езикъ, всѣкой единъ
съсждъ добива своята цѣнность отъ съдържанието,
което е вложено въ него. Туй съдържание е разум-
ниятъ животъ.

Още единъ въпросъ, накрай, може да се за-
даде: какъ мислятъ съврѣменнитѣ общества да по-
добрятъ своето положение? Мислятъ ли тѣ, че чрѣзь
отричане на горѣизложената велика истина живо-
тътъ може да се осмисли? Тѣ ни проповѣдватъ кул-
тура, но коя? — културата на насилието, убийствата,
затворитѣ и другитѣ ограничения; тѣ ни проповѣд-
ватъ религия, но коя религия? — оная на формитѣ
и заблуденията. Ако религиитѣ сж основани на ве-
ликия, разумния принципъ, то защо да не се при-
ложи той като едно упжтване на душата къмъ ве-
ликото, божествено благо, за да извършва човѣкъ
волята Божия? Въ волята Божия е: да проявява чо-
вѣкъ любовъ къмъ Бога и любовъ къмъ ближния
си. Намъ ни казватъ, че въ всѣко общество трѣбва
да има редъ, порядкъ и властъ, и че всѣка властъ
е отъ Бога. Но властъ сжществува само въ разум-
ното, а вънъ отъ него, тя е насилие. Насилието, ко-
ето отрича разумното, само по себе си е осждено
на смъртъ.

Прѣди хиляди години е казано въ една отъ
най-старитѣ свещени книги, че въ онзи день, въ
който прѣстжпишъ разумния законъ на любовта,
мждростъта и истината, непрѣмѣнно ще умрешъ. И
съврѣменнитѣ хора и общества, умиратъ, по при-
чина че всичкитѣ тѣ прѣстжпватъ този свещень

законъ. Не е ли врѣме за съврѣменнитѣ общества да се обърнатъ и потърсятъ висшето, разумното, да потърсятъ Бога, който се проявява въ живота? Да, врѣме е, крайно врѣме е, защото Богъ е любовъ, мъдростъ и истина, а любовта внася животъ, мъдростта носи свѣтлина, истината — свобода и просторъ за човѣшката душа. Вънъ отъ тия условия, душата не може да живѣе.

Прочее, разумнитѣ сили въ живата природа или проявениятъ Богъ, това сж: любовта, мъдростта и истината.

Къмъ великата цѣль

ПРИЧИНИ НА МЕЖДУНАРОДНИЯ АНТАГОНИЗЪМЪ —
УСЛОВИЯ ЗА ОБЕДИНЕНИЕТО НА СЛАВЯНИТЪ.

Великата цѣль си има своитѣ разумни изяснения. Това не сж изяснения нито отъ гледището на растенията, нито отъ гледището на мравитѣ, нито отъ гледището на млѣкопитающитѣ, нито даже отъ гледището на човѣка, понеже тѣ още отдѣлно разглеждатъ причинитѣ и послѣдствията въ природата.

Но за да вникнемъ по-дълбоко въ развитието на идеята за обединението на човѣчеството и се разбератъ причинитѣ за съществуващитѣ международни противорѣчия, ние ще илюстрираме мисълта си съ слѣдния иносказателенъ разказъ, тъй като всички писатели въ тая областъ сж си служили съ уподобления, притчи и разкази, за да обяснятъ великото, което по другъ начинъ не може да се обясни.

Когато великиятъ невидимъ свѣтъ рѣшилъ да спаси човѣчеството, той изпратилъ на земята единъ отъ своитѣ посланици—Христось, като най-вѣщъ и знатокъ на принципитѣ и методитѣ на това спасение. Най-напрѣдъ го изпратилъ при единъ малъкъ народъ — еврейския — който ималъ стремежъ за по-вдигане на човѣчеството и на себе си, да бжде едно ржководно звено. Когато дошълъ Христось между евреитѣ, тѣ го приели отначало добрѣ, защото помислили, че той ще ги освободи: най-първо ще имъ даде богатство и сили, и ще ги прати да завладеятъ други народи. Обаче, когато Христось раз-

вилъ своето учение, че всички трѣбва да се освободятъ еднакво и не трѣбва да има прѣдимство между народитѣ, както и учението за самопожертвуването и любовта къмъ ближния, съ което засегналь еврейския национализъмъ, това страшно стреснало евреитѣ и тѣ казали: „този не само нѣма да ни освободи но още по-вече ще ни зароби“. И рѣшили да го прѣмахнатъ, като създали кръста: „човѣкъ, който разваля порядкитѣ на старитѣ — казали му тѣ — заслужва кръстна смъртъ“. Значи, при евреитѣ Христось е трѣбвало да примирява двѣ сили: една, която е дѣйствувала отвѣсно (перпендикулярно) на своята плоскостъ, и друга, която е дѣйствувала хоризонтално, въ противоположностъ на първата. Или, казано съ други думи: първитѣ идеи — отвѣснитѣ — тѣ сж общочовѣшкитѣ идеи, а хоризонталнитѣ, това сж националистическитѣ, егоистичнитѣ сили, които дѣйствуватъ въ свѣта. Слѣдователно, егоизмътъ въ първото свое проявление винаги създава кръстната смъртъ. Тогава мисията на Христа излѣзла несполучлива.

Слѣдъ това той се явилъ между народитѣ отъ латинската раса и имъ прѣдставилъ тоя небесенъ проектъ, да взематъ участие за реформиране на човѣчеството. Но понеже тѣ владѣли тогава цѣлия свѣтъ съ своята култура, намѣрили, че неговото учение е опасно. „То ще ни разруши“, казали тѣ и започнали всички гонения и мжчения, включително и инквизицията, чрѣзъ която унищожиха тогазашнитѣ посланици — послѣдователитѣ на Христа. Поради това, и този втори опитъ пропадналь.

Тогава Христось се явилъ между народитѣ отъ англо-саксонската раса. Прѣдставилъ имъ проекта въ момента когато едва сж се повдигали въ своето

развитие и сила, и ги извикалъ на работа. И тѣ казали: „ето единъ човѣкъ, ксйто ще ни възвеличи“. Но добавили: „ще ни дадешъ ли срѣдства?“ А Христосъ имъ отговорилъ: „ще ви дадемъ, колкото искате“. И дѣйствително, първоначално работата е вървѣла добрѣ, но съ свята търговия тия народи завладѣли свѣта и изчерпали соковетѣ на окржжавашитѣ. По тази причина, и между тѣхъ проектътъ пропадналъ.

Най-послѣ, Христосъ се явява всрѣдъ славянската раса и прѣдставлява своя проектъ. Народитѣ отъ тая раса се намѣрили на пазаря, за да се условятъ за работници, но казали: „късно е вече, нѣма да свършимъ нищо“. А Христосъ имъ отговорилъ: „идете, работете, каквото се пада, и на васъ ще се даде“.

Сега да пристѣпимъ къмъ обяснение на вложенитѣ идеи въ тоя митически разказъ. Всичкитѣ раси, племена и народи на земята вървятъ по единъ опрѣдѣленъ пжтъ, за да гостигнатъ завѣтната си цѣль, която още не е очертана добрѣ въ умоветѣ имъ. Раситѣ въ своето първоначално проявление използватъ живота за своето размножаване, засилване и вземане надмощие надъ окржжавашата срѣда, племената сж се борили за придобиване свобода, а народитѣ — за самия животъ. Но само животътъ въ природата ни посочва истинския стремежъ. Когато посѣемъ една ябълчна сѣмка въ земята, не е най-важното да намѣримъ почвата, но трѣбва да знаемъ, какъвъ слой земя трѣбва да туримъ надъ тази сѣмка и колко влага ѝ е нужна, за да може да расте. И смисълътъ на тоя растежъ не се съдържа само въ пуцането на коренитѣ, израстването и разлистването на ябълката: за да може да поддържа

рода си, тя непременно трѣбва да цѣвне, да завърже и да даде плодъ. Отъ качеството именно нѣ тоя ѝ плодъ ще се опрѣдѣли отношението ѝ къмъ оно-гова, който я посадилъ.

Това има слѣдното приложение: всѣки човѣкъ не е създаденъ само отъ материя — той не е само едно материално сѣщество, за да има само външни материални нужди. Независимо отъ създаването на коститѣ, мускулитѣ и стомаха, човѣкътъ е духовно сѣщество, въ него има единъ постояненъ стремежъ, чувства отъ по-високъ характеръ, които сѣ създали вжтрѣшнитѣ отношения отъ неговия сѣмеенъ битъ, а това е проявата на закона на любовта. Тоя великъ законъ е създалъ дихателната система и кръвообрѣщението въ човѣшкия организъмъ, което показва, че жизненитѣ сокове не трѣба да седятъ въ неговото сърце, въ артериитѣ и венитѣ му, а трѣбва да се разпространяватъ изъ цѣлото тѣло по такъвъ начинъ, че всичкитѣ му органи да се ползватъ отъ тия блага. Това показва още че, не само благата трѣбва да се разпрѣдѣлятъ, но и излишъ-цитѣ трѣбва да се изчистватъ навънъ. Но за да може човѣкъ да схване този широкъ планъ на живата природа, трѣба да има умъ. Слѣдователно, той е едно мисляще сѣщество. Природата е създала главата на човѣка съ мозъка му, вложила е въ него мозъчна система, чрѣзъ която умътъ дѣйствува и направлява всичкитѣ процеси въ тѣлото. Или, казано съ други думи, ако прѣведемъ този символи-зъмъ на природата: човѣкътъ трѣбва да има воля, на тази воля трѣбать кинетически сили и чувства, за да ѝ дадатъ потикъ къмъ дѣйность. Но за да могатъ тия сили и чувства да дѣйствувать, трѣба

единъ методъ. Тоя методъ винаги се дава чрѣзъ човѣка да мисли и чувствува.

Сега, като изтъкнахме причинитѣ на раздѣленieto и взаимнитѣ противодѣйствия между народитѣ, нека покажемъ какъвъ методъ се налага на славянитѣ за тѣхното обединение, отъ което може да се заключава и за другитѣ. Славянитѣ трѣба да се ползватъ отъ положителната и отрицателната страна на еврейската, латинската и англо-саксонската култури. Виждаме, че у тия култури плюсътъ и минусътъ се неутрализиратъ. Макаръ и да работятъ неуморно и съ години, нѣма никакъвъ излишъкъ отъ тѣхъ. Тѣ сж култури безъ никакъвъ придаткъ. Ако еврейскиятъ народъ въ културно отношение внесе една реформирана религия въ дрѣвността, латинската раса внесе културата за организирането на народитѣ и гражданството, а пъкъ англо-саксонската раса внесе правовитѣ отношения между народитѣ и, до извѣстна степенъ, разпространението на християнството или тѣй нареченото евангелизиране. Но тя ограничи туй евангелизиране съ своитѣ правови разбирания, т. е. че религията трѣба да се мѣси въ всичко, но не и въ политическия животъ.

Сега идатъ на реда си славянитѣ, които трѣба да внесатъ единъ новъ елементъ, за едно по-широко разбиране на туй общочовѣшко обединение — възвишеното и благородното въ свѣта. И тѣ трѣба да направятъ този малкъ опитъ съ себе си, защото тѣ сж народи съ голѣмо индивидуализиране, широки амбиции, силно развитъ патриотизъмъ, силни волеви чувства, а сравнително слабо развитъ умъ. Слѣдователно, тия сили, заложиени въ тѣхъ, за да се развиятъ, изисква се една мощна морална и духовна

срѣда, която да ги видоизмѣни и приспособи за общеплезна работа. На славянитѣ прѣдстои да внесатъ чувството на съзнателно побратимяване на народитѣ, т. е. всѣки народъ да вземе толкова, колкото му е необходимо за неговото развитие, безъ ущърбъ за своя събратъ или съсѣдъ. Така сжщо всѣки народъ трѣба въ политическо отношение да дѣйствува не толкозъ съ насилие, колкото съ силата на моралното въздѣйствие и човѣколюбието. Славянинътъ трѣба съвършено да изключи насилието отъ живота си, защото то прилича на остъръ ножъ, който не познава никакъвъ господарь, никакво добро, никакво право, освѣнъ правото на оногова, въ чиято ржка се намира. Слѣдователно, тоя ножъ, съ който отрѣзвашъ главата на другия, съ сжщия ножъ ще отрѣжатъ и твоята глава, ако попадне той въ чужда ржка. Славянитѣ не трѣба да поддържатъ политиката на точилото и ножа; тази е най-старата политика, която сжществува отъ пами-вѣка—че ножътъ трѣба да се точи, че безъ точило не може и безъ ножъ не може. Но ние питаме: отъ хиляди вѣкове всичкитѣ тия ножове и точила дѣ сж? Нали трѣба да се правятъ всѣка година нови ножове и точила? И ножътъ и точилото се източватъ. Най-послѣ, какво печели ножътъ?— той се изхабява. Какво печели точилото?— то се смалява постепенно. Това показва, че всички народи, които употребяватъ тия методи, физически се източватъ и се похабяватъ, а морално се смаляватъ и обезобразяватъ. А туй, казано на съврѣмененъ езикъ, значи: израждатъ се. Слѣдователно, точилото и ножътъ — това е една човѣшка система, измислена, която нѣма никаква подкрѣпа въ природата и е осждена въ края на фалитъ.

И въ живота на славянитѣ има редица доказателства за потвърждение на тая истина. Така, руситѣ, слѣдъ като по-вече отъ 40 — 50 години заплашваха Англия съ дрънканията на своя ножъ, какво спечелиха? — спечелиха японската война общо-европейската война и болшевизма. Какво добро имъ донесе японската война? — „правилното и тактичното отстѣпление“ на Куропаткина. Какво имъ донесе всеобщата война? — вземането на Цариградъ на книга. А знаете ли това на какво прилича? — когато ние се намираме при нѣкой богатъ човѣкъ и той си мѣри житото, а ние броимъ кринитѣ му и си въобразяваме колко крини ще ни даде на заемъ и ние си запишемъ тия крини на кредита си: „Цариградъ е нашъ“. Тоя Цариградъ е една ябълка на раздоръ, която създаде най-голѣмата язва на славянска Русия: тя притежаваше най-обширната частъ отъ земята, която нѣкога е била давана на единъ народъ, отъ когато помни историята. Намѣсто да използува това несмѣтно богатство, тя се занимаваше съ въпроса за Цариградъ и проливитѣ, съ огледъ на своето бждеще надмощие въ свѣта, да стане една отъ най-силнитѣ държави. Тя се занимаваше, значи, съ трудната задача на онзи мидийски царь Левпулъ, който накаралъ своитѣ учени хора да пробиятъ най-тънката цѣвъ и да изчислятъ, за колко врѣме ще може да се прѣкара прѣзъ нея всичката вода на земята. Тия странични въпроси отслабиха Русия морално, и впоследствие болшевизмътъ дойде да ѝ покаже, кждѣ е нейния правъ пжтъ, т. е. че трѣба самопожертвуване — който има много, трѣба да раздава.

Сега, ако дойдемъ до новообразувалата се

държава Полша, ще забълбжимъ, че намѣсто да се организира вътрѣшно, морално, и тя върви по пжтя на туй славянско разбиране, на вътрѣшни раздори, прѣслѣдване и воюване. Ако дойдемъ до Чехословашко, и тая държава върви по сжщия пжть, въ нея се развива милитаризмътъ, съ помощьта на който иска да брани своята свобода — чрѣзъ сила. Ако дойдемъ до Югославия, и тя върви по пжтя на Русия: иска да стане една отъ най-голѣмитѣ държави — империя на Балканския полуостровъ, и да тури всички народи на Балкана подъ своя знаменателъ. А България — тя се показва сега смирена, защото ржцѣтѣ ѝ сж свързани, но която ржка ѝ се развърже, и тя бие.

На славянитѣ липсва трѣзвенъ умъ. На тѣхъ бърка националния фанатизмъ, и не толкозъ на народа, колкото на управляващитѣ. Слѣдователно, на славянитѣ ще прѣпоржчаме слѣднитѣ четири нѣща.

Великиятъ законъ на битието е произвелъ четири лжчи отъ себе си и ги е проектиралъ въ свѣта. Тия лжчи сж: свѣтлината, живота, любовьта и свободата. Всѣки народъ, за да намѣри своя пжть, трѣба да има свѣтлина въ ума си; всѣки народъ, за да може да постигне цѣлитѣ си, трѣба да има съзнателенъ животъ въ душата си; той трѣба да има чисто и непокварено сърце — трѣба да разбира метода на любовьта, която е една отъ най-могжщитѣ сили, които свързватъ жититѣ сжщества и ги подготвятъ за опознаване вътрѣшния смисълъ на живота — и на края — свободата, която трѣба да внесе хармонията въ човѣшкия духъ, да примири всичкитѣ противорѣчия и да даде правилна насока

на всички сили, умствени, духовни и физически, към една велика цѣль — божественото въ свѣта. Само чрезъ тия четири лъчи ще влѣзе новия животъ и новата култура, която ще даде нова насока на славянитѣ и на всички други народи — къмъ великата цѣль на обединението имъ.

